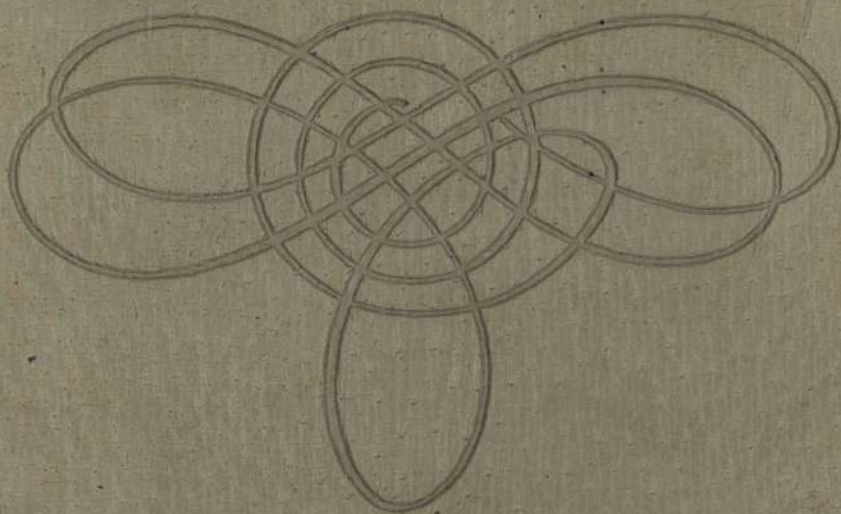
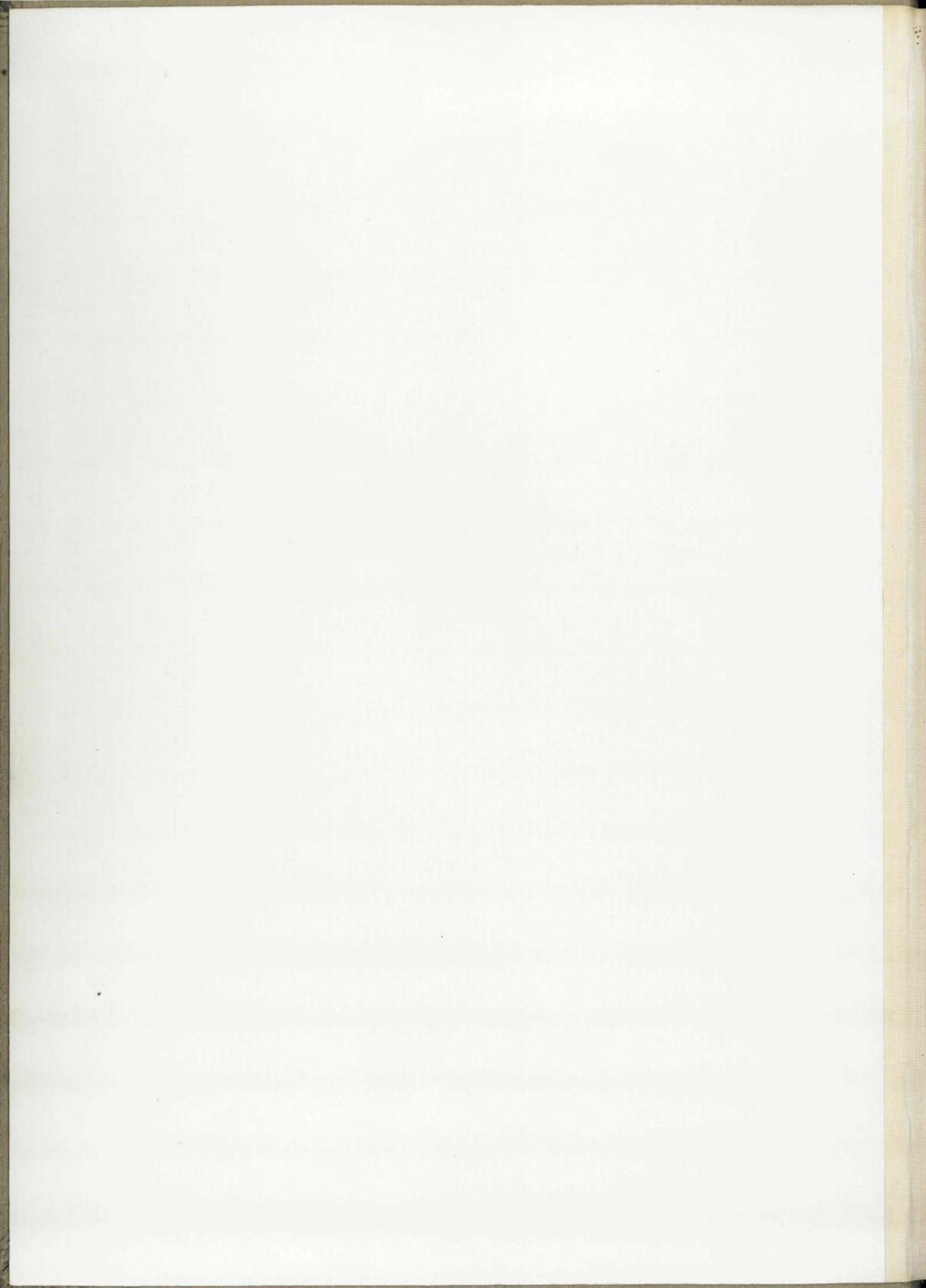

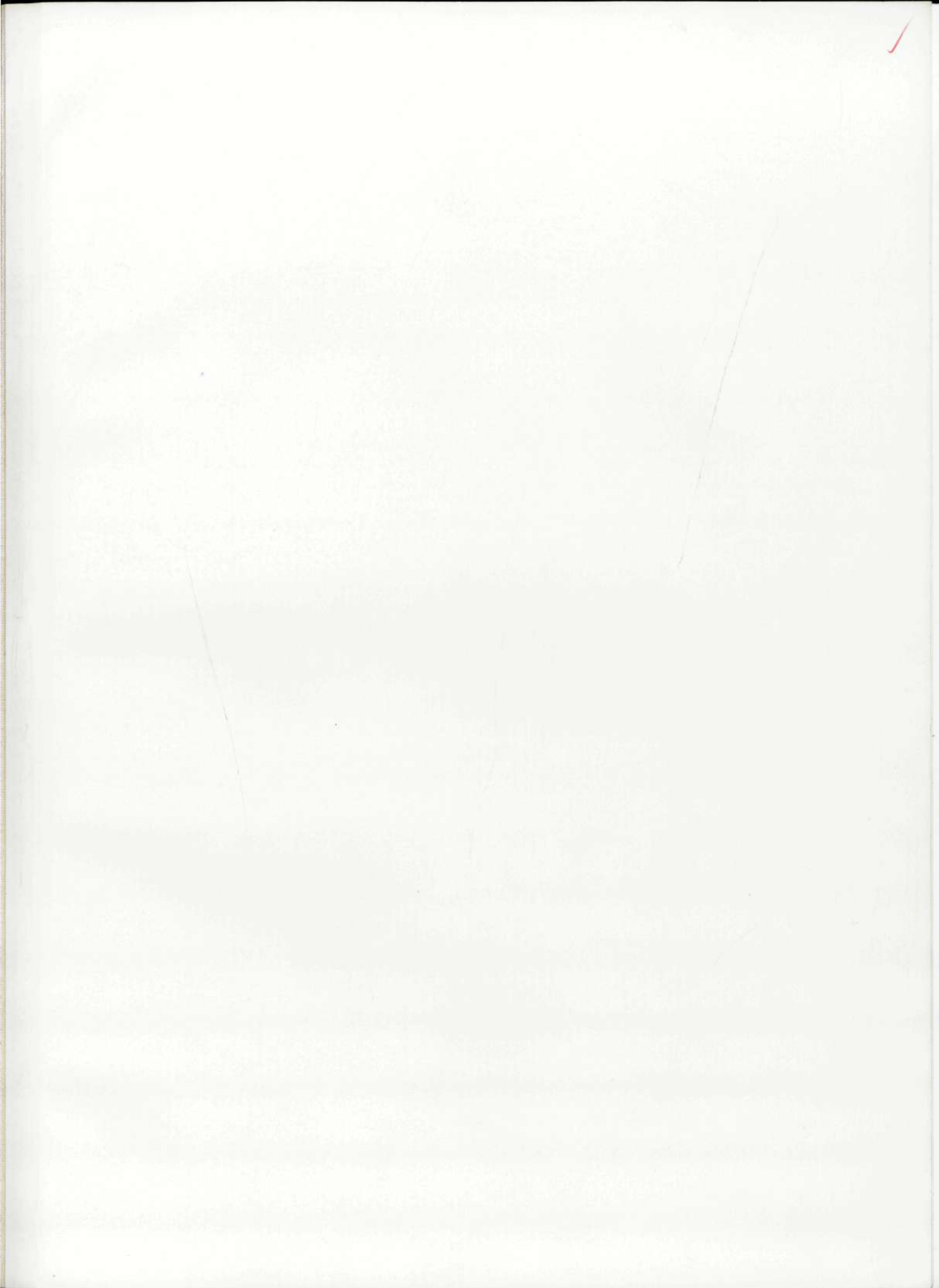
Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

R

153740

+ R 153740

✓

153740

01635/1973

a

Pro Notitia futuri Saeculi.
Processionis in die Parasceues.

Ad repetitam instantiam, et enixas preces Ill^{mi} Dni
Baronis Antonij ab Eckar (Christissimi Dni Dni Principis Episcopi;
Frisingensis Patruelis, et actualis Capitanei Cocropolitani, nec
non Rectoris Almae, ac celeberrimae Archi-Confraternitatis S^{mi}
Corporis Christi una cum intercessionibus totius Conventus hujus Con-
fraternitatis, Annuit, et concessit A. S. L. Christophorus Grelensis
Minister Provisus, cum consensu V^{llis} Definitionis in Capitulo Regale
Eagenfurdensi, ut nos Capucini hujus Conventus Cocropolitani, in honorem,
et memoriam amarissima Passionis D. N. J. C. Sacra Processionis pro
die Parasceues curam, et Laborem assumamus eamque debito ordine
dirrigamus omni t^{ri} Anno statim post novum in Januario ab aliquo
ex Confraternitate officiali suppliciter exorandi. his praemissis.

IN VESTRA **VIS** **IN** **CE** **PI** **T** **RE** **DE** **M** **P** **T** **O** **R** **I**
nostrae **PRO** **C** **E** **S** **S** **O**. die 3. Martij

Quam ex Ordinatione praenominatae A. S. L. Provisus Pr^{ae}
Romualdus a S. Andrea actualis Con: Ordinarius Sub Pr^{ae}
Agathangelo Tulminensi Guardiano, suo Labore, et Industria
funditus erexit, et Solemniter per Figuras, et Figurata in Lucem
per Civitatem ingente Populi concursu prodire fecit 25 Aprilis
Sumptibus Almae Confraternitatis S^{mi} Corporis 1771.

Magister Processionis ex hac quantitate sibi
fideret aliquam nouam figuram facere, faciat,
attamen non intermissa reparatione.

4to Si Magister Processionis aliqua re indiget,
mittat famulum ad D^{nm} ~~de~~ Cassam tenentem
Confraternitatis: qui pro tempore fuit strenuus
D^{nus} à Kossen: qui de re petita providebit.

5to Laboratoribus uti Pictori Arculario etc:
post quadragesimam dabit shedam de tempore et
merito laboris.

6to Circa mediam quadragesimam scribet ad
circum residentes Parochias, Adm^o R^odis D^{nis} Parochis,
ut promulgent uel promulgari faciant Processionem,
ac munitent homines actores, praesertim Equites, seu
Milites in Conuentu autem promulgari faciet: primo
tempus distribuendi personas, seu actores, 2do tempus
distribuendi uestes: 3to promulgari et munitare
faciet pro portatione in die ueneris Sancto in Con-
uentione tam domi, quam in Vicariatu Sⁱ Jacobi.

2
1mo Magister Processionis ponitur, uel à Capitulo nostro Prouinciali, aut à Prouinciali, qui se gerere debeat: uti rescripsit Adm^o Pater Gotthardus Gracensis pro tempore ~~per~~ Prouincialis mihi inuestiganti cuius uerba sunt sequentia: / iuxta datam in pluribus Capitulis no^{ra}m, et emanata decreta tale Officium ad, ministret.

2
2° Processionem in ordinem ponere debet per se uel per directores adiutores: qui possunt esse aliqui Fratres Capucini, aut saeculares: / circa mediam tertiam, quae incipit hora 4ta post Concionem ~~facta~~ in Vicariatu perso, utam.

Emolumenta habet Magister huius Processionis. Imò. in festiuitate eadem largitur q^o pro tabacca. caualis necessarijs rebz, qui si Locum habent. diuidit cum Socio Secun^o in iustitia distributa.

2do Exemplus è à Diurna frequentione Chori à Dominica 1ma Quadragesimae, usq^{ue} ad Dominicam in allebor. in praenominato Ep^oce usq^{ue} ad mediam quadragesimam. Et dormit unum l. hebdomadam. / à media usq^{ue} ad Terminum duo Matutina.

3° à Media quadragesima in Collatione habet unum fratrem comparere tamē debet ordinarie / nisi emanandi Urgens, Causa laboris sit. / ad Collationem communē.

4° à Media Quadragesima Celebri Ep^oce ex parte rebz. Siab in occurrente necessitate superior etiam Mag^o ad ordine Constitue potest. Ita uel Media quadragesima cum eodem dispensare ualeat. Si de hoc se inuenit Mag^o.

1° Solo: Vadi ad domum Processionis: si habens procurum
socium: debet locum a Patre Guardianis petere
ultima septimana post se solus: si tamen
affuerit aliquo cooperatore sicut bonis iudicari.

Quae vero habet sequentia
ubi videtur licet in libro **Elenco** qui in
Cala his Guardianis reperitur

Aditum Ex Antiqua Consuetudine pro Directione
a Dominica palmarum transmittantur lista ad
ordinantes, una lista universalis cum 5 particu-
laribus ad Syndicum Civitatem, Duo alii uni-
versales lista ad duos Seniores Senatores.

2° Inuitatur parochus ad processionem paschalem
die foris in hebdomada sancta unam cum reliquo Clero
3° Illi oportuno tempore gratias agatur
gratias agatur in pulpitu vicinialibus per Concionatorem
pro portatione figurarum et reliquorum onerum tam Civita-
tensium quam aliorum. In die paschalis.

Ordo Processionis
cum Actoribus.

5

1. Auf dem Berg mit der weißen Blüte
angehen, in der Stadt Berg mit dem
Streu.

2. Auf dem Berg mit der weißen Blüte
auf einem Hügel.

3. Auf dem Berg mit der weißen Blüte
auf dem Berg mit der weißen Blüte
auf dem Berg mit der weißen Blüte.

Prima Figura.

Paradisus.

Auf dem Berg mit der weißen Blüte
auf dem Berg mit der weißen Blüte
auf dem Berg mit der weißen Blüte.

5

Angelus mit dem pferdt.

Is Paradisha tega uesteliga lushniga kraia,
poberite se Adam inu Eva, uam Angelz shraia,
Sakai tukai uas ie ta kážha možhu sašelalla,
inu uas suelikimi nadlogami obdalla,
Tukai ie samu to prebivalishe te nadolsnosti,
Katero ste ui tukai skusi greh sgubilli,
Poberite se tadai hti uelikí reunsti,
Kateri bote nožh inu dan upilli.

Diabolus.

Ah Adam, ah Eva ^{Kraia} Koku ^{duogu} sta ta uestelle ushiualla,
Koku hitre gnado inu nadolsnost uashe sašakalla, Sadilla.
Ste oči Bogu glih inu enaka bitti,
Sa tega uolla ste mogli umote roke pritti,
Jest sem uam po tem dobrim to hudu obudu,
Koker ena kážha uelikó srezho oblubu,
Skusi leto pak ie uša nasrezha žhes uas stopilla,
E ta ie uas kmoim sushnim sturilla.

Eva.

Ah Koku posnu sem iest, sem iest sposnalla,
de skusi sabuku bom iest sama sebe sašelalla,
Koku preusetno sem iest othla keri bogini bitti,
ienu sama sebe glih Bogu sturiti
Skusi katero pak sem sama sebe unadloge perzraula,
inu uof žhloweshki Pod stem šrupam tega greha sadaula.

Adam.

Ah de bi uest sam sebi skusi Gabuku bin skhodo sturu,
 ter ni kar stem strupam ta zhloveshki rod pomuru,
 bi si meni tolkain more serze nestopillu,
 alli dokler uidem de smono ved ussem ludem se ie to sgodilla,
 morem uest nozh inu dan shalvat inu millu iokhat,
 dokler sem utem Garmu tega hudizha kir morem millu stolhat,
 Ah usmileni Boh pridi ti meni skhomozhki,
 de bodemo mi supet perpellani knashi luzhi,
Angelus 2us.

jo

Ah ti reuni inu nasrezhni Adam,
 vkai sa ena nadloga si se sapellou sam,
 ven skrezhni stan te ie Boh postauo,
 ti si pak tega skusi pregreho dazrauo,
 si othu samimu Bogu glih bitti,
 inu ta sastoptnost ush rezni sadobiti,
 skusi to si postou en sushen tega hudizha,
 loto tebi sdai ozhitnu toi grech prizha,
 skusi materiga si ti sgubu toia nadolshnost,
 inu Zeu zhloveshki rod si perzrau vta uezhno sushnost,
 ta semla bo tebi terne inu korriue rodilla,
 ter bo Qua stabo ved ta nasrezha obzhitilla.

Angelus 3^{ius}.

Greshna dusha ti imash poslushat,
 ia toiga Boga ni kar taku skushat,
 Raunu tebi se ima tudi pergoditi,
 kir ti se na masash to pregreho sturiti,
 samozesh to debesku krestuu sgubiti,
 inu ta pak lenski ogen saslushiti,

jj

odstopi tedaj od te pregreche,
Taku naprivedsi vte uezhne kehe,
glike vishi se stem greshnikam godi,
Kateri zapoudi Boshie nadershi.

Auf die Figur schwebt auf der Luft.

12
Quiero volgar die Adams Kinder in ewigen Luthen
augenhou bud shubgurtot mit sabelou in denou Luthen
herstou. Alsou ihou die smil mauy Lethou shou,
aus welle die stliche Uctivou.

Filij Ada

13
Ah Adam ti nash luberniui o zha kai si ti sturu,
de si ti nash boge otrose stem grishlam umuru,
Musu kleriga si ti sgubu toia nadolshnost,
inu nash perprau uto uezhno sushnost,
De moremo tukai nuzh inu dan upiti,
oku ozhno lete nebesa sadobiti.

miny amal
aboyshib
wony.

Auf den Adams Kindern also gleich der Luft volgar,
willou, aber die roste bud anderte figur gow zu uefent
schou, sou mau alhou die Bruderschaft in syou, als
schou Bruderschaft.

4.
zweou fuzhou mit ihou Instrumentou.

Angelus imus pedestris (alicem portans.

Lessem lessem o zhouet moi,
Spomisi kai ie sturu greh toi,

7
Is greshniga pye Jesus Kelika,
Sa uola tebe greshnika,
Keruaui pott od niega gre
Sa tebe tozhi millu solse,
o Zlouek do t'ler se she sdrou,
Spomai dobroto Boshia prou.

Angelus 3us. Marsupium portans.

I Zhudu Zhes usse Zhudesa,
Zhudite se ui Vnebesa,
Srebernistou tridesseti,
ozhe Judas sa Jesusa useti,
Diuitza Maria bi ga nadalla,
Sa uas volni duet nizaz napredalla,
Ti greshnik tega pal' predash,
Ter sa en Maiken losht ga Kiekar dash,
o gresnik uezh uezh ie uzeden,
leto dobru ue eden sleden,
leto o gresnik prou premisli,
Ter mozhnu u serze pertisni.

Gospodni Molitva Sv. Vasilija.

Mit zgoron fuzlon.

Angelus 2us. fures portans.

O Maria ali uidish strise,
mozhne terdne ter grosdunitne,

is teme so Judie Suesalli Stuarnika moiga,
ter lubesniujga dinka toiga,
ô Lozhiže noshiže presicete,
Kôžu ste grôsouitru na Krišk respete,
ô Greshnik lete ti odreski,
inu nikar uežh na greshi.

Angelus 2us. gladium portans.

Stem mežham ie Petrus Malcussa vanu,
Jesus pač taistiga soio sueto môžho osdrau,
Kiz ie niemu to uho supet perstau,
ter ie niemu to sâraue perprau,
ti pač greshnik Jesusa od martre osdrauish,
Kader se ti od toih grehou prožh odstauish.

Difusstor Brûndroyfcht mit Iouou gzerou fužhou.

Angelus 3us Virgam portans.

Sibe gaishle Angel nossem,
tebe greshnik lubesniu prossim,
Genei hitru uežh greshiti,
inu nimash Jesusa sgrehi biti,
Kateri ie sate usso soio Kzy preliu,
de bi tebi ô Greshnik ta uežhni leben sadobiu.

Angelus 4us. Calumniam portans.

Steber teshak inu Keruau,
nam Kashe Kar ie Kristus sa nash prestau,

Knemu grosouitnu terdu Suesan,
 pogledai Zlouek Katershko pruti tebi ima lubesen,
 o gresnik leto imash ti uedti,
 ter greuingo Zhe toie grehe imeti,
 Kristus ie biu sa toro uollo grosouitnu tepen,
 Shibami gaishlami inu Shlafarnzam bien,
 o Zlouek u iok preberni tuoi smek,
 Kir usse leto ie sturu toi grek.

Wolfsen Gwondersyafft mit yseren fughou.

Angelus Amus Tunicam portans.
 O Maria Shalostna Mati,
 pogledai inu se sazhi bati,
 Angel Sukno Kristusoua nessem,
 Kateriga, gre od pota Keruauiga lessem,
 o Gresnik pogledai to ti tudi,
 ieno se shusi to Ksueti pokuri obudi
 ter sdaiži toie smerdliue grehe imas sapustiti
 Zhe Shelish enkrat usueta nebesa priti.

Angelus Z'dus Clauos portans.

Ceto so shebli spizhasti inu ostru,
 Kateri so prebodli Jesusoue shilze inu Kostu,
 Stem Gladuam so Judie Jesusa na Krish perbilli,
 Sniega Suetih Lok ieno nog ta sueta Kry tozhilli,

Leži smano gresnik, o Jesus moi,
koku ie grossuiten Marter toi.

Hoipf Gorkfor Bründorpfest, mit zerru fuzlou.

Angelus kmus. Spongeam portans.

Kristusoua Vstija sheina,
is grenkim sholzam bodo napoierna,
ti pak gresnik toim ustam odtergei,
inu Boshio Martro sheio inu spostam prou sposnei,
bodesh taku sitost radobu,
ter uezhno Kristusa lubu.

Angelus zhdus. Scalas portans.

Pod krisham so Judie loithra postaulalli,
nashiga stvarnisa truplu is kriska snemuali,
kader ti gresnik od toih grehou doli remlesh,
taku ti toiga lubefsnuiiga stvarnisa is kriska snemlesh.

Vifusidoo Bründorpfest mit zerru fuzlou.

Angelus kmus. Bronam portans.

Si Zhudu prezhdna kona,
Boga uisokiga na shona,
is spiž inu sterna spledena,
ieno v Kristusouo sueto glauo obiena,

Maria iol'ai se millu,
 nigdar zafija se ni godillu,
 o greshni' iol'ai se ti tudi,
 ieno toia greshno dusko gori sbudi,
 tuoi gresh ie ussega tega kriju,
 kateri a Kristusa taku skeruo obliu.
Angelus z'dus Gallum portans.

Spetelinam se nam laske,
 roku Peter triztat laske,
 petelinou stima,
 Petra pokuri ozomina,
 o greshni' tebe tud ain tizhe,
 ter k'sueti pokuri k'lizhe,
 odpre prou foia ushesa,
 taku poidesh usueta Nebesa,
 Diuiza Maria na pomozh k'lizhi inu prossi,
 katera nafs useli usetzi nossi.

15
Figura 2da

Mors.

Vio dicitur hystoriam istam de regno suo
dignus dicitur triumphare auf den selben
Herrn sizende hat, gekrönt mit einem Lorbeer
Kranz besetzt mit einem langen Stiel.

Mors auf den Herrn in figura.

2
3
Jest sem ta grenka smert iemenuana,
od teh uisofin Bebes na ta suet poslana,
iest imam te pariske Stoffa Korarie inu Cardinalle,
Zesarie firsthe Herzoge groffe inu mogozhne Kralle,
Tudi usse Sar shiuy na sueti,
imam pod moia oblast useti,
Ah ui greshniki skuste vashe ozhi odpreti,
ter premislite Sar shiuy more enkrat umreti,
do kler ste ui Boshia Saroud prelomilli,
Satu ste ui pod moia oblast stopilli,
Smertno britkust morete ui nositi,
inu skusi to oistro sulzo preboderi biti.

Testen Ritters.

1. Der Todt mit der Wipf der zu Florent.
2. Der Furst.
3. Cardinales z.
4. für Bischof.
5. Canonicus z. in blabou.
6. Furstlicher abgeseandter.
7. Canonicus in der Wotou.
8. für Florent.
9. zwey Caplan.

Der Todt mit dem Stamm.

10. Der Ritter.
11. zwey Polkswabou.
12. für König.
13. Polkswabou zwey.
14. Archidux oder Fürstentum.
15. zwey Electores. ~~Polkswabou.~~
16. für Groß.
17. für Baron.
18. Lohr lud Landmann oder Nobilis provincialis.
19. Polkswabou oder praenobilis.

20. Nobilis.

21. Civis cui Surores.

22. Fui Suppan.

23. Fui Saur.

24. Fui Follor.

Vie ietzt obregonante wiltou alle, der Gabyt,
König der König allou, die andron aber 3. in
einer Kön, edes er so viel Gabyt.

Vie Follor Compani zu Suro.

18

Vie Follor zu Suro mit der Kronen
Jest sem slepa uender usse vmorim,
inu Smoio Koso ueliku shode stuzim,
bodi stari ali mladi Kar pred mene pride,
bogot boshiz smet shaktnik obeden na odide,
Kral Zhesar papesh ali uoishaki,
gmein mogozhni inu uerli ienaki,
ia ussa mozh Zelliga sueta Kar shiuy,
To pod moia oistro Koso stoy,
Je ludy iest usse Sapishem,
Sgouozou ali prashne nigdar na ishem,
iest sem bres Koshe Sama Kost,
Satorci namaram sa obennia uisokost,
ah ui greshniki Skuste uashe shpy odpreti,
ter pomislite Kar shiui more enkrat umreti.

Nach dieser folgen die andere Sort groß und klein.

19

Lucifer.

Mit seiner löchlichen Krone.

20

1. Der Löchel groß.

2. Der mit den löchlichen Krone

3. Der Löchel mit der Krone

4. Die 4. Löchel die herdenachte Sort an seiner Krone
sich erndt, anima recitirt.

21

Prekleta ukra inu zhas,
Kiz sem roiena billa
prekleta pott taistih gass,
Kiz me ie Mati nosilla,
bulshi bi blu de bi se biu,
na suet rodni en kamen,
Kofer en zlowek Kiz pride shiu, in di sin
noter vraslenske zame,
Prekleta bodi ta lubessen,
vtatera sem se udalla,
Kiz me ie vtako boleessen
inu martre perzelalla,
Preklet bodi od mene usak grech
Kiz sem ga billa sturilla,
Noba bene

Figura Infernus que facta est Anno 1734 ponitur
in ordine tertio post fig: Mors. personae sunt 5 duae Diaboli
Lucifer cum socio et anima damnata in cacabo. Personae seu
verbes accipiuntur in locis assignatis.

Sakai sem ga dershalla sa en smeck,
ter sem mo peruolilla,
Prešleta bodi ta drushina,
Katero sem kodilla,
V hudižhoua pošorshina
me ie uežhnu pahnilla,
Sdei so se meni te ožhij
alli preposnu od perle,
Kir nimam uežh umeni možhi
Nebesja so se sa perle,
oi mē; o uežhnost uežhne dni,
morem tadai terpeti,
usaka Minutka se mesdi
ueliku letk gorzeti,
och; taka nebom nikuli uežh
uidla obližhie boshie,
leta ie vserže uežhi mežh
Koker usse martre inu oroshie,
oh; de bi mogla enkrat v mert,
bi ota she uežh terpeti,
alli pred mano beishy ta smert
morem uežhnu shiueti,
och greshni žhlouek spremissi prou
de sem k meni na pridesh,
delei pokuro kir si prou,
Sakai smerti neodidesh.

12
S. Lucifer mit rz. ~~Luzifer~~.

Lucifer.

Iest sem sam Lucifer ta preusetni,
Angel sem biu, Bogu sem shellu Zhasst oduseti,
Poglei ~~Pole~~ greshni Zhlouek moia podoba,
Kai sa eno nastudinost sem iest sadobu,
to ie sturu en sam naglauni grech,
Kir sem ga iest derskou le sa en smeh,
de sem iest taku sprotkiru inu narrezhnu padu,
skusi preusetnost sem se iest Zhes Boga uagou,
gliche na Zhasst sem bogu othu biti,
Satega uolla sem ta mougu uferdamaine priti,
Moia lezota sem skusi en sam grech sgubu,
inu eno ostudnu obliZhie ene suine sadobu,
od Boga sem na uelkomei preklet,
uti raklenski martiri sketnami perret,
s Zhlouek ti moia podoba spregtei,
inu toie naglaune greche preshtei,
oku ie mene ena sama misu khudizhu sturilla,
od Boga na uezhne Zhasse od loznilla,
Spremissli tudi moia grosouitnost inu ostudnost,
ter Snouni uezhkeat na ta douga uezhnost,
Sakai vtski naglauni grech toia dusho Kenimu hudizhu sturij,
ter ta podoba Boshia kmalu sgubij,
bodi uesheu inu te lushte ushiuai,
greche delei toie hude nauade naskeiui,

Meni sluski inu jonishnost skashi,
Har ie Bogu perietnu leto pa Saurashi,
Taku homo quishnu enkrat ukupai stalla,
ter na to paklensko uisho naukomei plessalla.

23

Vish Koukol Lecitivou, vis shlyt.

1
mmp
4 mal
abgrsriby
comdy

Sdei sdei se homo mi nad tabo mashuali,
tebe dauilli, martralli, inu tentalli,
Viklenskem ogne noresh ti sname uezhnu gorcite,
Zhes tora uola nasha pessem peite,
Pehek si ti sa tui lohn sadobilla,
utem hier se nam toku sveistu shlusilla,
Allegro; brathie; Metnami ia dobru ueshimo,
Snasech kzemptou ia uezh nasrustimo,
Ona nas ima unasich martrach troshtat,
ogoreze smolle se more snami Roshtat.

24

Holza is 6 Jyoto Ag stol in Kofou Aflaidou.
Z. Gubou Hosanna Viagouit in cristou Aflaidou
mit Solzevigon

Sanna na uisokusti,
katero mi poiemo shegnana is usci,

mmp 4 abgr,
1 sriby comdy.

3:

Lob freis lob auf erden, singen wir
 iesz Christus dem Könige, O Sanna, in der
 Höhe, dein lob loben wir durchsingen.

3:

Ich ist zweyzig die geistliche, mit dich hab
 die zu freyen, O Sanna, in der Höhe, deines
 geistlichen lobes lobes lobes lobes.

3:

Die alle loben dich, deines lobes die welt
 die loben dich, O Sanna, in der Höhe, von der,
 sind dich die loben dich loben dich.

4:

Die die loben dich, loben dich, loben dich
 loben dich zu loben dich, O Sanna, in der Höhe,
 deines lobes lobes lobes lobes lobes.

5:

Die loben dich loben dich, loben dich loben dich
 loben dich die loben dich, loben dich loben dich,
 die die loben dich loben dich die loben dich.

6:

Zast mi spya poima, tebi Kriste hualla
 daiemo, O Sanna, na visakusti, nashe gre-
 ka ti nam odjusti.

7:

Isti tebe zastima, knashmo hrattu mi te
 suollimo, nash viski, inv regire, te serza
 podloshne sturima.

Finis.

Kateri pride is uisso Kusti,
 Osanna mi ga Zhasimo,
 On ie shegnan Isker Davidou Syn,
 Niega Imme bo pa huateno uelomni shnim,
 Zheshen badi ta Kateri pride vimeri tega gospoda.

Christus Willhuld auß der Joh.

25

Lessem lessem suete dushe romagaita Zirat donashni dan,
 ieno suesselam uashiga Kralla po mesti pellite Kir ie Sam,
 Potre suite uoliko, Sakai iest uas morem Stori Sapustiti,
 Satorei shelim ad uash ta Admirat ta Zhas sadobiti,
 Kir ta ie taisti od Boga h Zhasi notri postauleni Sadni dan,
 Kateriga more Srosnati ta Suet de ie uissohu dersan,
 Sa quishnu te ueselle stime bodo minille Zhes en mainh Zhas,
 vtem Kir na mesti te Zhasi bom Sashpotuan ad uash.

Willhuld zerru Gubou mit Holzgerigou.

Willhuld G. Joro No Argostel mit woffou Alshindou.

26

Figura Tertia.

27

Cena Domini.

Die figur wird mit zween Figuren gezeiget
aus der Schrift iz. Apostel und Christus, die selbe
Figuren sind die allezeit geben der Trostung
der den Ap. den auch selbe man bitten soll.

Christus.

Ah pershla ie moia uhra inu zhas,
de se iest bodem mougu lozhiē od uas,
Kir sem iest uas useli mozhru lubu,
de bi biu uam ta uezhni leben sadubu,
iest bi othu rad she dalic per uas ostati,
Kir na se morem iest od uas podati,
moia lubessen pat tega nezhe terzeti,
de bi iest zellu iemu prozh od uas ieti,
ozhem tedai useli per uas prebiuati,
ustauti tega kiuha useli per uas ostati,

Vsamite tadai to ie moie shiu tellu,
 Kateru bode sa uosh uolni suet terpellu,
 usamite tudi ta kelih vkaterim ie moia prava kry,
 inu premislite de uash moister sa uas rad smert terpij,
 zhe bote s'zhistem serzam iedli inu pilli,
 taku se bote na uzhe zhase ueselilli,
 oku pak bote leto unaglaunim grehu preielli,
 taku bote na uekomei upakli gozelli,
 Ah shalost oh britkost moie dushi ze,
 htebi rebeski o zha shalostno kliche,
 vsy moi glidi so reshauami obdani,
 kir iest uidem eniga sapelaniga med uami,
 on bode mene mgim saurzashnikam zhes dau,
 inu me tem sudam sa trideseti prebernikou predau.

Petrus.

28

I moi Ioannes upzashi kodu bi iemu leta biti,
 od kateriga ie on leto sazheu gouortti,
 on bi biu ureden de bi se semla odjerla,
 ieno niega taku nakualeshniga porherla.

Ioannes.

29

Kodu ie taisti pouei nam kateri bi iemu to sturiti,
 ieno tebe bi othu stem terpleinam umoziti,
 kodu bi leto sturu sa te dobrote,
 kir si ga ti usseu pod toie perote.

Iterum Christus.

Eden smed uafš duanaist Kir, Sedij per misji smano,
bode sturu to uelišo peregheo nashnans,
Ja ie tega hudiža možnu poslushau,
inu bode na uelšomei negous martro pokushou.

Judas. cum alys Apostolis.

50
^{mirys}
^{iomall}
^{abyspriby}
^{corndy:}
Sem morebiti iest taisti od kateriga si sažheu govoriti,
de bi iemu to uelišo peregheo sturiti,
de bi iest tebe moiga moistra žhes dau,
ieno tem Judam sa tridesseti prebernišou predau.

Iterum Christus.

Ti sedai sam si Kir si leto gouoru,
ti bodesh mene sto uelišo peregheo umoru,
bolshi bi billu usselei tebi biti,
de bi se ti nebiu nigdar iemu na suet roditi,
Ti pak bosh mougu usselei vrankli gorreti,
Kir nisi othu po moih besedak shiueti.

Figura Quarta

- 51
52
1. Jui: Jura obristor zu Jhorst.
2. Jura "Solt-Whel idore mit Jura Joldu: Jhorst auf
Jura Vogel.

3. zussam̄ Laubens zu frop, wie auch der fropen 33
entzueyfen.

4. iz. Man mit isren fropen zu drey. 34

Die Salbe farnativen dreyen zu fropen. 35

Sambson. 36

5. iz. Man mit isren fropen abwechsel zu drey. 37

Widern die Salbe farnativen dreyen. 38

Figura Quinta.

Sudor Sanguineus

Die Linderige Salbe wird getragen von 39
ib Man auch colifon fropen 6. fropen.

Christus Blut pfeyndt.

Ah shalost ch bruckust ie usse moie ode obdalla,
Kiz ta grosnost tega greka ie umeni postalla,

Vsi moie glidi moreio keruavi pot potiti,
ia moio shalostno dusho sherei umoriti,
Zella moia dushiža veliži britkusti stoy,
ieno more truplu keruavi pot poty,
Ja mertuashki pot gre is usseh vadou is sillo,
ieno obeniga ni kateri bi obroku millo,
Ah shalost, ah britkust moie dushiže,
h tebi o nebeski oža shalostno kliše,
Polle ussi moi glidi so sheskaumi obdani,
de bi le sadobu te greshnike kir so zapellani,
Ja moia dusha mertuashke teshave terjy,
de bi le ussi kletemo zloueku k pomozhi bilij,
Skusi moio britkust ieno keruavi pot,
tebi ich perporozhim o Gospod,
Ja kelich kateriga si ti meni nariu,
potem kir ie Adam nasrezhno greshiu,
ga ozhem iest rad inu volnu spitti,
ieno ussa moia kir sa greshnika prelliti,
de bi se temo zloueku surer te nebeska uratta od perle
ieno hudižu is kemplou duske sderle.

Angelus in Monte. Cum alis.

40
Kai ti taku shalviesh odreshenik tega sveta,
toiga ožha spostviesh nebeska vola ie leta,
od nebes o Gospud htebi sem iest poslan,
keruavi pot bodesh potiu tebi dam na dan,

De s'usi toi Krish inu terpleine,
 bode iemo ta Zblouek soie saslusheine,
 Ja Krish inu te uelike rane,
 tebe od nebes lessem poslanc,
 Ja Kelič Materiga bodesh sdai pju,
 bode temo Zbloueku to uežmo uešselie sadobiu,
 Temu hudižhu is Kzemplou in unšai usseu,
 ieno pred to nauarnostio otheu,
 Terpeti tadai uolnu o Gospod,
 sa greshnikē Keruauj pott.

Angelus Primus.

— 41

Ah Zblouek prou toiga odreshenika pomisli,
 ter negoui Keruauj pott htoimu Teržu pertisni,
 Pogledci usi negoui udie so is Keruio obdani,
 S'usi Matero bado usi toi grehi gerani,
 On tuskai ueliko shello K'ležeoz terpi,
 de tebi inu ussem greshnikam ta pomožh sadobi,
 ah greshnik sapusti tedai toie posuēne lushte,
 Materu sture toimo odresheniku uelike britkuste.

Angelus Secundus.

De bi iest biu is Keruio ieno is mešsam obdan,
 Koter si ti o reuni greshnik, Materu si sapellan,
 od uelike shalosti bi solse iest prelju,
 žhes to ueliko britkust Matera ie on ushru,
 Varshe tadai o greshnik nad semlo škeruio pokrito,
 Spomisli Kuliku taushent Kapliž ie sa tebe prelito.

Angelus 3.ig

Ó moi Jesus bodi ti od mene potroshtan,
ktebi ie mene poslou ožka Nebeski donas ta dan,
Ti rešš moresh Keruavi pott potitti,
oku ožhesh greshnikam Nebessa sadobiti,
Terpi tadai volnu ó Gospod,
sa greshnike Keruavi pott.

Angelus 4.ig

Pliki uishi sem iest mougu ktebi priti,
de ti imash od mene potroshtan biti,
Ti moresh ta Kelich Seržhnu piti,
oku ožhesh te greshnike odreshiti,
Tudi moresh ta Keruavi pott potitti,
ieno uolla ožheta Nebeskiga napolniti.

Judas Iscariotha.

42

Novi sou Coukol gofufst.

Judas.

Iest sem dougu spremishluou Romu bi ga predau,
padlu mi ie userze de ga bodem Judam dau,
Nebom shnimi ueliku Kupa dellou,
ter samu sa trideseti Szebernikou ga iem bom stellou,
Iest uam pouem de ie on uežh Kofez taushent lebnou ureden,
namaram iest sem tudi tech denariou potreben,

Kur ste tadaí ui smano sturilli,
 uam oblubim de bote Jesusa uashe rozé dobilli,
 Kateriga bote uidili de ga bom Kushnu inu obieu,
 Jarstiga bote shiher en sleherni preieu,
 Sueshite ga inu gleite de uam na uide,
 de potler ta urshah Zhes mene napride,
 Jest sem ga uam suestu Zhes dau,
 ter sa en maiken dobižik predau,
 Judas Zagure

Prekleta bodi ta uhra inu ta dan,
 Kadar sem iest biru taku resuesdan,
 De sem iest moiga Moistra tem Judam Zhes dau,
 ieno skusi leta sem se stusho ieno stelle sam shudižhu podau,
 o greshniki tukai ui od mene en nauk ussamite,
 ieno od tega greshniga shiuleina odsiorite,
 Jest rak svelito britkostio morem urakti gorretti,
 došter nissem othu brumnu is Christusham shiuetti.

- 1. Jovanus ablyt vni Kaubary zu Luyd. 43
- 2. Donull turbon als ueru Lebon Afou, Nov die Judou 44
 in iforu aigvon shenitovu kund augopfuivovon gopshivovon,
 mit Fwizlon in Jandou.
- 3. 4. Pharisov zu Jhordt mit Koffen Afagou. 45
 Christus gopvovon
- Nov 4. Jpovon Judou gopshivovon. 46

47
48

5. Annas der Jüde Priester mit zween Leuten zu Hand.
6. Kaiphas mit 2 Leuten zu Hand. Lecitiroudt

Taiste besede k'atere sem pruti uam gouoru,
pravim Jest bolshi bi blo de bi se on Stori umoru,
de nabo en Sapelauz nashiga folk'a,
ga ozhmo dati she drugim sodnikam v loka,
Kir mu Storio narrei lete prizhe,
ieno pravizo de se on Sa Synu Boshiga Klizhe,
Satorer Kir on nam leto poterduie,
taku moremo rezhi de Samiga boga preklinuie,
Ka Zhiblam de sposnate is uasho Zhastio,
de ie on shudiZham obseden mozhno,
morete lohku is tega doli usseti sami,
de obeniga bolshi mitelna sa nega ni,
Mi ga ozhemo h Pilatushu pellati,
de mi per miru morema she enkrat obstati,
Pilatus nam more na Klizaine nash'e sturiti,
inu nega hte smerti obsoditi inu umoziti,
ia sai bi jo pravizi leto billu,
de se na Krisk obeysi negou tellu.

49
Pilatus Lecitiroudt mit 2. Pilatusu Lecitiroudt.

Tega Zhloueka ste ui meni sem perpelalli,
ieno taistiga umorie roke Zhes dalli,

Jest sprashuiem negou shiuleine,
 to'ku na naidem h'smerti sashlusheine,
 Kir sdei to, sdei gunu ga iest uprasham,
 Se ima odgouariti niemu sashaffam,
 Sakai ie on senkai perjellan,
 inu umois oblast zhes dan,
 Kai ie mogu tadai on hudiga sturiti,
 de iest sashaffam taistiga umoriti,
 Sakai iest sem ga uprashou h'ie ie on hodu h'ie ie viu,
 per meni se ie shasou datonza poterreshliu,
 Tadai pellite ga kherodeshu sakai on bo shellan,
 uudit inu uprashat, kir ie niega deshellan,
 Nai Herodesh potler della kar se mu sdi,
 zhe ie ureden smerti nai ga umori,
 iest na snaidem nad nym takushne h'iriuze,
 oku lich ta folk umoriti niega silno h'izhe,
 zhe shelte mertuiga taku ui sturite,
 shiuiga usemlo sakoplite.

qui folkswart zu fford mit der gips folk kiind, der
 auder mit dem Loudfid.

Wolgon zecov's Phariseu zu fford.

Christus

In cristenou ffordu von 4. junden gefuht.

50

51

52

Herodes.

— zu Floret mit zweru pölschwerou Lecitiououdt. ^W

Dougo Zhasa sem shellu tebe posnati,
Sdei moresh tudi ti mene poslushati,
ieno na moie uprashaine odgouor dati,
Skusi to ozhem iest toia mogo Zhnost sposnati,
moresh uedit de imam zhes te usso oblast,
Satozei dei meni koker Judouskimo Krallo ta Zhas,
She tebe ozhem iest prou sposnati,
ieno toio hudobio folku nasnaine dati,
iest mo ozhem dati eno bellu oblazhillu,
Kateru bode niega Lenimu norzu sturillu,
Kiz pred mano oberiga Zhudesha sturitti nozhe,
Sa kai se tudi hualli de mo ie usse mogo zhe,
le prozh tada i duora spred moih ozhij,
de nebo mogu golufati tech ludij,
Pilatusku ga surct nasai pellite,
Tar kai niega na nouo satoshite,
Dai sturi kar ie Lenim norzam sturiti,
de bi ga lih pustu bres milosti umoriti.

53

Alfior Inas, uuru ainf G. Crovuz zhusos, bud G. Disci,
iplinavou krou, ceu uuru mit dos zell zfolgou kau,
Lof iz G. Nor alfior olif ainf zula Nou.

Figura 6ta.

Flagelatio Christi.

54

Vis figura ista est Christus cum s. Josepho suo
portatore suo ibi. Mau.

Judæus Primus.

55

Hola Bratie pogleite to terda shilla,
Koku se mu bode okuli herbta ouilla,
oZhem ga taku resmesart Koku eno shiuino,
de le bomo sashihali Kai ima sa eno stimo.

Judæus 2dus.

Le uedre po herbtu de bode usse odpertu,
is gaishlami restepeno inu is oströgami resbodeno,
negou diaine ie letto billu, Kateru ie usse to dobro sashushillu,
de se bode to negouo truplu is keruio potillu.

Judæus 3tius.

Gusti ti mene ter poglei Kai iest Inam,
iest mu oZhem usso negouo Kosho resbiti sam,
On ne bode obenimu Zloueku mogu podoben biti,
Taku mu ta lepo shlusbo sturiti.

Angelus Primus.

56

Ah ti restergana zosha inu sazmatkana Zloueska podoba,
to gaishlaine ie tebi sturillu leta uelika nadloga,

Ah de ni obenna strella othella ad debess priti,
inu temu nausmilenimu gaishtlainu en Konz sturiti,
vssi ti Angelzi Kateri htoi shkushbi moreio perpauleni biti;
bi bili iemelli o Jesus na toie pouelle leto sturiti,
alli toia naisgruntana Milost ni leto perprustilla,
temuzh rada sa te greshnike kiy prelilla.

Angelus Zdus.

Ah ti pregreshni Zhloveti Kam ti toia pamet obernesh,
de sam sebe uteh posuetnih lushtah sagernesh,
Pogli kai toiga odreshenika kosta toia dushiža,
Spouni na negou gaishtlaine Koku se on uiza,
ti na leto mallo alli zhel nez na ahtash,
temuzh po toih Smerdliuich shelach trachtash,
alli spomishi de leto usse tereleine od tebe pride,
de so restergani ussi toiga lubiga Jesusa glidie.

57

Wolzen auisyo die Disciplinanten bei Erziehung des
der Proportion.

Figura 7ma Coronatio

58

Auf die Figur 7ma Alurbon, bei einer
getragenen von 16. Mann.

Angelus Primus.

59

Ah skalast preuelika oh skriunost pokrita,
 ah milost Boshia ie skriuio polita,
 Ti moi Jesus se pustish sternam kronat,
 ieno malu Kateri spouni tebi sa to lonat,
 To Zhisto inu suctu obliZhie,
 Katero usse greshnik'e K'eb'i K'liZhe,
 Ge na israzheno strasno ieno grosnu plauo,
 ter od sklakou inu tepeina usse Keruauo.

Angelus 2us

Oh Greshnik spremisli toih grehou ostudnost,
 ter poglei na toiga odreshenika pokleunost,
 Koku spolliu ie on kronan inu dajluan,
 de leti briu supet urebessa perzellan.

Angelus 3us

Ah ti Zhasit'o obliZhie Katero si nash ussek AngelZou trost inu uessele,
 obudi tech greshnik'ou serZ'e inu shele,
 oh greshni Zhlouek spouni na Jesusauo spolliu samizhuatine,
 ter posluskai tech Gudou grosnu shentuuaine.

Angelus 4us

Ah milost Boshia kai sturi ta lubessen toia,
 de dushe tech greshnik'ou odreshish skriuio soia,

60
Sternam se pustish Kronat inu Sanizhuati
Sgnusobo pa toie duetu obližhie opluati,
Bodi tebi o Jesus uežhna žhast inu hualla,
ui usi greshniki pa žhastite tega rebeshkiga krala,
Kateri ie skusi soia martro inu terpleine,
uam usensadobo ~~obimna~~ ~~dashuntaine~~, to Nebesko Shoukaine.
Skusi Katero ste rebeshk sadobilli,
Kir kote boga na uežhne žhase žhastilli.

Judaeus Primus!

Polle moi beat nashiga krala,
Koku mu bode leta ternauo krona lepo stalla,
On ožhe nash kral biti;
Sa tega uolla ga ožhmo is ternoua krona žhastiti,
de usaki bode mougu uidiť negoua žhast inu hualla,
Katero mu bode ta ternoua krona dala,
On ie nashe firshite sanizhuou,
Sam sebe pa pouikhsuou,
nasho uero doli tla žhu,
drugo pa nasgno narrei ulažhu.

Judaeus v' d'us

Lubi moi Aron na kolleni radi doli,
ter mu figo usobe pomoli,
Sakai enimu takushnimu se to raima,
de se mu na takushno uislo perklaina,
Koker enimu lashnirumiu kralo,
bodesh uidu Koku mu bode usse leto lepo stallo,

Ter ternoua Křona inu Spotliu Scepter se niem lepo shika,
ta zesterгани naqudni plaish nai si ga sam Saflika.

Judæus 3^{tius}.

Ah Kolenih ô Lubesniui bratie iest Klezhim,
ter mu norže inu figo usobe mollim,
Koker enimu ternoumu Krallo ussa zhasť dam,
on ga sedij Koker en lipou Jesus sam,
Ah lubesniui bratie Křonaitega frishnu,
de boderio Spoznali ussi Kai sa en Křal ie on biu vesnižku,
On ie le narke ludij Sapeluou,
inu eno nouo uero poterdou,
Keni uredni zhasť inu huali,
Smo niemu Scepter uroti, ieno Křono na glauo dali,
Tul'ai pofeidaice nashiga uelishiga preroka,
ter premislite negouo ternouo boroka,
On se ie hualu de ie boshy syn,
alli negoua huala bode Střeci Křon'z ussella inu Spomin.
Volojou auiozo di' Disciplinoutou, kad' L'ou'z z'uofo, Q
uraf' Ios Proportion.

Figura Octaua.

Hieronimus Lecitioua.

Ah Jesu iest sem te uelikokrat ishalou,
Ti pak se mene pred tem peklam okřanou,

60
Gest sdei posnam ta suet te lushte iest Sauerstem,
me ie shou de tolkain lett sem viu temo poduersken,
Ah sdei; Ah sdei; sposnam dovroto inu gnado toio,
de se me shenkou ta dan de sposnam pregreho moio,
Tebe sem o Jesus Ah uelikokrat pregreshou,
Mend se pak o Jesus uelikokrat saneshou,
is serza morem rezk debe lich iemou pogub~~en~~^{len} biti,
de nezhem nigdar uez moiga Jesusa ishalitti,
Ah Jesus Koko ie to de se mere saneshou,
Koko ie mogzhe bo de martre se odreshou,
Sdai pa i sherza profsem treshe to nebo ume,
za semla nei na noshe sonze nei she Sapre,
bolshe de iest umeriem Koker de be iest Sret,
viu vgrehe pogroshen ti pa na krish reszet.

71

Volgou alfiou ruyou die Exemitan mit Jouou Koffou
Evouzon auz Jouou aglou yfessouy augoffou.

72

Audouou plifs Disciplinabou usif Jou Proportion.

Figura Nona.
Ecce Homo.

73

Vik figur crind gotvazou vou 20. Man auz
evolfor sigudt b. Koyou.

Pilatus.

74
 Pogleite ludie ali ie žhloueku podoben leta,
 Kateri ie od nog da glaue pouhen Spota,
 Kateriga ste ui taku grosnu oaderli,
 ieno nausmileno negou shiuot odperli,
 ia sdei bi se uam iemu she ent'eat smilit,
 ienu ni'kar niega tol'kai hte smerti sililit,
 dokler sedai nima uezh' podobne sa s'zala biti,
 ieno per letem smiram bi ga iemeli pustiti.

zavrsh' Judou.

75
 Na Krish ga postavi Krishaiga,
 ienu ni'kar ueliku naszaraiga,
 dokler on periatu ie teh' greshnih ludij,
 ieno greshiti shnimi se na Samudij.

Isvidrumb Pilatus.

Vsamite tadai ui nega,
 ieno Krishaite lega,
 dokler per niemu nanaidem obene Kriviz'e,
 ieno per uas obenne postene praviz'e.

Phariseus.

76
 Ja nasha sazoued o'zhe leto,
 de on ima umreti sato
 dokler on se ie Syn Boshy delou,
 ieno tol'kain od nesh Sapellou,

Ā Krishaiga ino Ksmerti ga obsodi,
de on nam nebode Kvežhi Skodi,
ieno oku ti niega shiuiiga justish,
ta ku postave Zesarioue nadershish.

Widwumb Pilatus.

Tadai morem iest po uoli uassi ga Ksmerti obsoditi,
oku ožhem iest per Zesariu she vgnadi biti,

Tukai si roke Pilatus vmie in potem bere urtl.

Poslushajte ussi urtl Zhes Zloueka tega,
ieno uashih greshnih rokah v oblasti imeitega,

dokler Jesus Nazarenski Sapelauž tech ludij,
ta ku nei se Zhes niega ta sodbo Sgodij,

Kateri ie Sanizhuauž nashiga Zesaria,
inu Koker en fous Inesias Keruizhnu Shraia,

Katero usre od uishih ie sadosti sprosnano

ter on inu negouo diaine ie kte smerti obdano,

Kateriga na to spotliuo mesto uun pelite,

inu med duema resboinika na Krish ga perbite,

Tukai Pilatus palžo prelomi inu pred Christusa uershe,
poeler Supet recitira,

Alli iest moie roke nadoushnu umiem,

ienu tega prauizhniga Krj Shaluiem,

Satorci ui od letega bote teshku zaitingo dalli,

ieno tem Seplenskimu ognu da gerla stalli.

zawozh' Judou abrouwfl.

Nai zhes nass ieno nashe otrose se negouo kzy snide,
de le on entkat kti spotliui smerti pride.

Angelus Primus.

77

Cesem lessem pogledai o zhlouet' moi,
ieno spouni kam ie perprau Jesusa greh toi,
od tau da glauie ie nega ussega zesterkou,
inu is gnade ie tebe nasrodobnu uergou,
Kodo se nebode ktemu mozhnu sazhudu,
Pilatus ie to nadolshno Sagne kte smerti obsodu,
Kateri sdei mozhnu per serzu se smili
te Judie ozhio imeti mertuga possilli.

Angelus 2dus

S Zhudu zhes usse zhudesa ie leto,
de syn Boshy ie zesterkan sato,
de bi mi ussi sato osdrauleni billi,
nega mozhnu ktemu ta lubessan silli,
ieno ti greshnik' she leto nasrosnash,
de bi posluskou negouo stimo inu glass,
ter ti niega she snouizis pilatusham zhes dash,
sa eno skatku uessete inu srafs.

- 1. Wolzen & Pharisäer mit gewirzter Lütten zu Hreit. 78
- 2. Ichidit godufst der ewgen beladen mit 2. Lützen für die Diefen. 79
- 3. zarts Diefen werden godufst zu neuen gebunden von dem faren auf mich gewirzfl. 80

O Prezhisto obližhie Boshie Koku strashnu si ti resdianu,
 s shlaki skriuro Snagnusobo usse obdanu,
 na Katerim ussi Angelzi se namoreio Sadosti nagledat,
 inu obeden Zhlowekod toie lepote Spodobru pouedat,
 Polle o Greshnik toiga odreshenika,
 inu Spouni na toia pregreha uelika,
 toia perua nadoushnost Supet Sadobiti,
 ie mougu sora reshno Krej preliči.

91. 6. Christus Insuper Crucis quiescit.

Jees uel duo Judaei ex parte dextra tot ex parte sinistra.

Judaeus dextrae Partis.

92

Bratkie nashe, inashku se dersitte,
 Korasnu ga hsebe potegnite,
 Dei nam plažha, kar ie on pregreisheu,
 inu ueidou kadai ie Zhloweka odreshou,
 tu ie on se sdauni Sasillusou,
~~Sakai des ti hudiga ie on meid nami obadu.~~
 Sakai dosti Jhudiga ie on medname obudou.

mirp z mafe
abrynsriby vrnly

Judaei sinistrae Partis.

Mi ga rukamo, ui ga tepite,
 frishne fige mu usobe mollite,
 Kar on nei oteu nashe gosposke sportuati,
 ga mi ožma spotliuu sapluati,
 Ra Caluario ga frishno ullizimo,
 koker foush krailla na khrish perbimo
 Ra tem khrishu ga ožhmo umoriti,
 ieno toku nashe uigshe resueseliti.

mirp z mafe
abrynsriby vrnly

Mater Dolorosa Comitans Christum Parulantem.93

O Salost preuelika,
 poglei Zlouet' tuoiga odreshenika,
 Stai Senimi tesauami ie on obdan,
 hte Smerte toku grosnu jellan,
 Ja theshki Krish more on uleiZhe,
 Zhe vozhe tebe Suoio gnado obleiZhe,
 Ji Judie ga Snagami testaio,
 Ji Fariserij ga sa Boga nasposnaio,
 Pilatus ga ie hte Smerte ferdamau,
 To Sodbo ie sturu ta grech Adamau,
 Vun ie; on more umreite,
 Na Krisanch gaugah ie nemu uesseite,
 Spomisli tedai o Greishnikh mui,
 Kai ie on terpu sa ta grech tui,
 Salui Smano Zhesh negouo Martro inu Smeri,
 De bo tebe ta Paradish odpert.

Maria Magdalena.94

O Salastna Mati Maria DiviZha,
 Spumne na tuoio Isuolena DushiZha,
 Seinau toku moZhnu Saluati,
 Zhe noZhes te Smerte Zhes dati,
 Shei ucish de ie Jesus sebe to Martro Isuoleu,
 A sa odresheine nashe hvoimu oZhetu moleu,
 Jest Sposnam tuoio shalost uelika,
 Ta Spotliuo Smeri moiga odreshenika,

Sateigauole iest stabo saluiem,
Zhes pregreicho moio mozhnu klaguiem,
Potprostānu uender bode serže tuoie,
Sakai ta martro ie tu Isuelizhaine more.

Maria Salome.

94
Sh grosno salbo te Judauske prouizhe,
Præmishlite toisto more lube sestrizhe,
Jesus bo hte smerte pellan po keruizhe,
Zhe uzhe sadoste strite te Doshie Praviizhe,
Pogleide, koku se on stem Krisham omahuie,
Zenu ta greshnith semu under le posmuhuie,
O Maria koku tebe letu toku mozhnu tu serzhe prebode,
Kier ta Zlouet nasapusti suoie hudobe,
Iest Selim posmalu raishie omreite,
Koker pak uezh uti pregreiche siuete.

95
Maria Cleophe et altera Maria.

O Greishne Dushe usse Kurai tezite,
Sfernān quantam se snami obližite,
Pomagaitē nam Zhes nasiga Moistra Saluati,
Soushmi nasō pregreicho obiotati,
Katera ie Jesusa h smerti obsodilla,
Ja teshki Krish na niega rame nauallilla,
Zeno Kier mi nemu namoremo pomagati,
Ozhmo Zhes nega smert shalostno klaguati.

~~Da tom Krishu ga ožno umariti,
inu toku nashe uigsh esuereliti.~~

Vic Falbergo Giose D'Orto.

26

Longinus in Ego, longino non facile comodatur equus
proinde debet a Magistro peti.

Longinus Recitavit.

Udeji se uidi kaj romaga tebi toje gouorieine,
Katero ni drugiga bilu kofar en jurstu sdeine,
Lekožh de si Syn eniga prauiga shiuviga boga,
ieno drusig nemaio uerieti kofar tebe samiga,
Da prouizhno so te smerti obsodilli,
ieno na ta Krish spodobno so te verbilli
dokler ti si menu ueliku ludij sebe perdrushiti,
inu ti sam morek od mene is sulzho prebodeh biti,
de prou od toiga Sarelvaina bom en konz sturiiu,
ieno de keruizhnu najs nabosh uezh uzhiru,
Grabeden na rezhi de se ie potariu,
ieno de na Krishu ni umozien biu,
Tuljai ga prebode inu sposna soia pregreho.
In iest narrezhni zlouek koku sem hudobnu sodou,
de sem serze prauiga boga is sulzo prebodeh,
is kateriga to uezhno shiuleine ludem suira,
inu mota duska da uola greha hudižh poshira,
ali ah ti usmileni Jesus kaj ~~ta greha~~ ie meni sturiti,
de bom mougu gnado inu usmilene sadobiti,
iest sposnam de ti si ex pravi usmileni Bog,
ter te prosim sbrishi ti meni ta moi greshni douk,
Katero imate tudi ui usi greshnisi sturiti,
oku ne ozhite na uezhne zhajse pogubleni biti....

102
16/10
21/11

98

Figura Decima.
Christus in Cruce.

Vista figura fuforu auf 2. oder 3. f. f. noch
der proportion, hab erliche fuf der Proceffion
Moirten hab f. f. u. zu der direction 4. oder
6. Moirten.

Magdalena.

99

Sdei Sdei ali propornu,
Se preestrashim grosnu,
morem iest spornati inu obstati,
de sadosti ie ugrekik spati,
iest iest sem Christusha vmorilla,
peklenste Martre saslushilla,
dei ti meni o Christe tol'u moyhi,
preliuati solse is moich ozhi,
de iest bodem spornalla,
moio pregrecho obiofalla,
spornam de sem iest to sturilla,
skusi pregrecho tebe na krich perbilla,
satozei odpusti ti meni,
oblubem sdei iest tebi,
ozhem tpushentfhat mertua bit'i,
koker uezh tebe reshalti.

Cupido vubra Jou Lovuz. viele n: j. d. c.

Europa.

Iest sem skosh martre toie,
vsheu o. shene moie,

100
101

Sato Kene huale Danashne dan,
 more serze tebe uolno zhes dam,
 Edusho ieno stelesam ozhem tebe schlusitte,
 Sa eniga prauiga serza tebe lubitte,
 profsem Musse toio Martro ieno Sueto Krij,
 more podlosne pod toio brambo skrij,
 de bodo tebe is serza lubille,
 ieno enkeat te nebesa sashlusille,
 iest sa to o Jesu pred tabo sdai Khezim,
 ieno ushe more podlosne perporozim.

America.

102

Tebe iest morem huale date,
 de se ti mene dau sposnate,
 Katera ie ta praua uerna,
 Katera to nebu odierra,
 iest nifsem uredna billa,
 men to shem sa Illusilla,
 Pod Kzisham ta trost shraite,
 jo letem vnebesa roite,
 Sa to lubeser se tebe sahuall'em,
 Jesusa uselei userzhe okranem,
 tebe ozhem Suesta bite,
 nigdar tebe ishalitte.

Nauda . inde n: jz 3. in fine.

101

103

Asia.

Jest padem dolle pred ta Krish,
 Sa huallem sa grado toio,
 de se ti donesh ureden strish,
 Isueliz'at to dusho moio,
 ti se mene vto barko usheu,
 te prave Kersans'ke uere,
 Ker se she na Krish ispeu,
 Ktero se per Paulo berre,
 o'Zesh Sueliz'at ushe ludi,
 Katero so na Zhelem suete,
 ta milost nez'h na pogubi,
 po sapoudech ie tedai shiuete.

104

Africa.

Z'ho da mene ie dashla, ta milost ne preposno,
 de se lih shem bla shashla, ute pregrehe desto grosno,
 vte naiouere sem sheuella, toku ueliko tausent let,
 dakler se ie perzelalla, Kershanska barka na ta suet,
 Sdei iest padem predte dolle,
 Zhella Africa imano stri,
 Sa to milost se sakualle,
 Kershansko uero po'zhesti.

aus der Luvig Luvig Wolgen

105

j. aus Luvig, Luvig den der Luvig Wolgen.

106

z. 14 Ermiten. oder aber Luvig mit Luvig Wolgen Luvig in der 7j

Figura ²ijima

Mater Septem Dolorum.

107

Vite Figure viron gotragou abou ib Nou cricodt Pa,
 'szt mit s. Fraysonu.

Maria.108

O shalost moia preuelika,
 Sa uola Jesusa moiga lubiga sinca,
 Kadar videm nega sveta glavo,
 taku raineno inu Keruauo,
 Mene sturi od shalosti upitti,
 ieno od sous moie oZhi shalitti,
 Kadar pak gledam nega suctu oblizhie,
 leto me KioKainu shalostno Ksebi Klizhe,
 to usse nega restergano sucto reshno tello,
 Katero ie pojret Koker to sonze billo,
 Leto da meni urshah usselei iokati,
 ieno se premillo htieno plakati,
 o Greshni! leto ti Kserzu prou pelli,
 ieno dershi utoich mislih usselei,
 Katero bode sturillu od toich grechou odstopiti,
 ieno smaro to nebesko Kralestuu Tadobiti.

Angelus Primus.109

O Maria shalostno iest omed martrah stoim,
 od velike shalosti Kumei shiuim,

Ja grenka Smert nashiga isvelizharia premishluem,
ieno is Maria nad taistim is Serza shaluien,
Ter ti greshnik usse leto slishish,
ieno sobeno shalostio napremislisk,
Videozh de sa toia uolka ie na Krishi omeru,
de ie tebi inu ussem greshnikam ta pekku daperu,
Ah Zb et prou ta shalostno mater premisli,
ieno nre ueliko shalost V Serzu pertisni,
Pogleidai shalostio ie nre dusia obdana,
Skusi Katera pa bode toia dusia oprara,
ona tukai velika shalost terpi,
de tebi greshnik to odpushkaine sadovi,
Angelus Z'us.

Ÿ Maria ti preshalastna Mate,
Koku ti greshni ludie malu maraio sate,
Videozh ussa obokano pod Krisham stati,
ieno obedn tebe lessem na pride iskat;
Is tabo toiga lubesniuga Synu shaluati,
ieno sa odpushkaine niech grehou se idkati;
K katerimu ti milostuo se poflissash uabiti,
de Skusi leto bi mogli te nebesa sadobiti,
Ah shalost oh bitkust te shalostne divizhe,
Ja grede unkej sknie trupla inu shalostne duskiže,
Ja ussi nie glidi so stesharvami obdani,
de bi le sadobilla te greshničke Kr so sapellari;
Ona sheli de bi se nym te rebeshka uratta odperle,
ieno hudiZhu is Kremelou njih dushe sderle.

Cupido.

Kdo ie biu uoisak letta,
 Katero ie premagou Boga,
 Boga toku možno raniu,
 Aobeden ni tako možhen biu,
 Koker ta lubesen uelika
 ie Suesalla bres usega strikha,
 Tega Kter namore ranen bitte,
 Se ie pustou od mene Suesatte ieno ranitte,
 Sa ta grech Sadoste strite,
 tega, Suesanga odreshite. 4

110Joannes.

Ÿ moi Moister Jesu Kriste,
 quishne ostareo besede taiste,
 Raishi ožhem shiuleine pustiti,
 Koker tebe nikar lubiti,
 Prute tebi more serže gorj,
 Kateru ie usgalla toia reshna Krj,
 kateri sažhne tebe enkrat lubiti,
 Se namore uežh lubesen ogasiti,
 Tudi per meni more gorežha ostati
 ieno ožhem more serže v toie diati.

111

112 1. Holzou anigge usel fthliffe Erwung zierfou v men
Jot des Disciplinants. Jovuruf.

113 2. zewois fthl fthubou sinou kragt au sinou fthfou
Jou Scepter des andros die Errou.

114 3. David mit des Gwongfou.

Cubi moi otha inu Boch,
Pomagi ti meni Smoich nadloch,
Kadar Smislim taku me ta iok Silli,
Satorei se ti o Milostui Buk Zhes me Smilli,
Sposnam de sem ta grech pred tabo sturu,
Satorei si ti moi folk Skugo romuru,
Prou tadai ussa ta nadloga Zhes me pride,
Rei se Zhes me usselei toia Suetu uola Snide.

115 4. fthi fthl fthubou Jou Marutol kragt.

Figura izma

Archa Federis.

116

Ihivod gotongou des 4. Leuitou, wolsu mit zewois
Leuitou boghrfot errou die Jou Marutol fthfou.

Figura 13.^a
Sepulchrum Domini.

Das Innere wird getragen von 14 Mann
welche allzeit gewissen Versu Singen auß der
Hornen mit dinsten Ruffen ansetzen.

117

Über die gehen 6 Ruffe von der Orgel die v. Schick,
1 Ruffen in ysernen Mundten.

118

Recht den folgen die von Muscanten wie auß der
Hornen von der Orgel die v. Schick
welche müssen singen werden

119

zu Layt.

folgt das velt.

Lista Vniuersalis totius Processionis Pro Magistro
et eius

Prima pars ad octauam April

- 1. 1. Haus geht der Kaiser mit der Kaiserin Albiten und Thron, etc.
- 2. 2. Haus Reicht der Leib mit der Leinwand.
- 3. 3. Haus führt mit schwarzen Albiten abgethan Leinwand der schwarzen Thron.
- 4. 4. Haus der Albit der der ganz der Frau Leinwand.

Prima Figura.

5. 5. Haus Leinwand.

Leinwand der Kaiserin 20. Man führt, zum Leinwand.

6. 6. Haus die Kaiserin Albiten der der Albit als ihrer Leinwand.

7. 7. Haus Leinwand Leinwand mit zween Leinwand einer Leinwand der Albit der andere der Leinwand.

8. 8. Haus Leinwand Leinwand mit zween Leinwand einer Leinwand die Leinwand, der andere der Leinwand.

9. 9. Haus Leinwand Leinwand mit zween Leinwand einer Leinwand die Leinwand, der andere die Leinwand.

10. 10. Haus Leinwand Leinwand mit zween Leinwand, der erste der Albit, der andere die Leinwand.

11. 11. Haus Leinwand Leinwand mit zween Leinwand der erste Leinwand der Leinwand, der andere die Leinwand.

Wunder Bruderschaft mit zween Fugeln, der erste bringt die Crone,
der andre den Scepter,

2te Figur des Fest.

8. Die Figur wird getragen den 10. März.

1. Die Leiche des Königs zu Pferd.

der Tod mit dem Reichs Äpfel.

der Scepter.

2. Cardinal.

sein Bischof.

Abtlicher Abgesandter.

3. Zween Canonici in Blauen.

1. Canonicus in Roten.

sein Herrscher.

zween Caplan.

der Tod mit dem Scepter.

der Reich mit zween Fugeln.

der König mit zween Fugeln.

der Fürstzog.

zween Electores.

sein Herrscher.

fui Baron.
fui Jure hui Lantmann.
fui Plurim^{us} ad^{us} Praenobilis.
fui Nobilis.
fui Curator.
fui Suran.
fui Gaur.
fui Follor.

10. Vis Lant^{us} Compani.

Vis Lant zu fuis mit des Vorken.
Vis G. Effius Lant.

11. Vis Lant^{us} Anst^{us} Anst^{us}.

Vis Lant^{us} Anst^{us}.
Vis Lant^{us} mit dem Anst^{us}.
Vis Lant^{us} mit dem Anst^{us}.
Vis 4. Lant^{us} die Vork^{us} fuis.
Lucifer mit 2. Lant^{us}.

12. G. Anst^{us} Anst^{us} zu fuis.

13. zwei^{us} Anst^{us} Hosanna Anst^{us}.

- 14. Christus' Kreuzfahrt auf dem J. Kol.
- 15. Jesus' Geburt Hosanna Kreuzfahrt.
- 16. Abbruch d. 6. große Engel zu Jesus.

Pars 2da

Vor anderte Figur.

3te Figur.

Vor d. Kreuzfahrt.

- 1. ein von Jesus' Kreuzfahrt geküsst.
  - 2. Christus zu Jesus.
  - 3. Jesus' Soldat-Abt mit Soldat zu Jesus.
  - 4. Jesus' Tambour und ein Pfeifer zu Jesus.
  - 5. 24 Mann mit ihren Pfeifen.
- ~~Alle diese Figuren sind...~~

4te Figur.

7. Samson. von Jesus' Kreuzfahrt geküsst.

~~Alle diese Figuren sind...~~

~~Alle diese Figuren sind...~~

Ina gont...

8. Die ganze Granatier No'ster's.

Figura 5ta

Das Blut pferigen.

9. Nicht getrunken von 16 Man, auch solche die des Lohs
ordinant damben od.
10. Judas Ischariot von dem Lohel geschickt.
11. Ein Kaubor zu pferd.
12. Die Juden der Welt mit ausgesprochenen gesten zu 3.
13. 4. Pharisee zu Pferd mit seinen Azen.
14. Christus in seinen Azen, getrunken von 4. besten Juden geschickt.
15. Annas mit seinen Leuten zu Pferd.
16. Kaiphas mit seinen Leuten zu Pferd.
17. Pilatus mit seinen Knechten.
18. zwei Pharisee zu Pferd.
19. Christus getrunken in seinen Azen von 4. Juden geschickt.
20. Herodes zu Pferd mit seinen Knechten.

21. 6ta Figura.

13. Die Feindliche, wird getrunken von 16 Man.
22. Die Disciplinanten sind Lohes zufer auf des Proportion.

Part 2da in 3er Teil
1. 7te Figur.

- Die Lönung, wird getragen von 16 Mann.
- Die Discipulanten bei Lönung zu 100 und der Proportion.

~~Part 3da in 3er Teil.~~

3. 8te Figur.

Hieronimus.

Wird getragen von 8 Mann.

- 4. Die Exmitten mit dem Toffen Loggen pferaz ausgehen.
- 5. Gliche Discipulanten bei Lönung zu 100 und der Proportion.

6. 9te Figur.

Ecc Homo.

Wird getragen von 20 Mann.

- 7. Die Pharisos mit pferazten Lönung zu 100.
- 8. Die Lönung mit 100 Mann.

9. zweis' Vesperen von zweien Juden gehalten, nicht gewöhlich.

10. die Veronica mit dem Luch.

11. Christus das Kreuz zufocht mit 4. Juden. 2. Klein Judy an

12. die Salbete ~~Salbete~~ ~~Christens~~. 3. Kreuz Heiligt

13. Longinus mit dem ~~Heiligt~~ ~~Heiligt~~.

10te Figur.

14. Christus am Kreuz

Abend gehalten, zu ders direction 6. gewöhnliche Mauer.

15. die Salbete ~~Salbete~~ ~~Christens~~.

16. die ~~Exemtion~~. Die mit dem ~~Wolff~~ ~~Wolff~~.

15. Tomas mit dem ~~Exemtion~~ ~~Exemtion~~.

16. ~~Exemtion~~ ~~Exemtion~~.

11te Figur.

17. Maria 7. Vesperen.

18. Abend gehalten von 16. Mann.

18. selbige Kreuz zufocht.

19. zweis' selbigen mit dem Scepter des Kreuz.

20. David. dem die selbigen die Mauer Kreuz.

21. ~~Exemtion~~ ~~Exemtion~~.

22. ~~Exemtion~~ ~~Exemtion~~.

23. ~~Exemtion~~ ~~Exemtion~~.

12te Figur.

21. Die Erbsen.

Sie sind getragen von 4. Leuten, und sind zu dem Verkauf.

13te Figur.

22. Das Leilige Grab.

Sie sind getragen von 14. Leuten in dem Hofe.

23. Die Musikanten.

24. Die Leuchtende Feiertage.

ista Particularia pro Ordinantibus.
Liste der ersten Theile.

12

Die 2. ersten Leuten Ordinarer.

Alle diese müssen die Figuren zu tragen 36. Mann zu
bestimmen.

1. erstes des Leutes.

2. zweites des Leutes.

3. fuenf zu fuenf mit dem ybertragenen Raum.

4. Kanonensigür wird getragen von 20. Mann.
5. Die Bräutigamsleute jede mit zweien Jungen.
6. Die Sigür des Leibes, der Pfand wird getragen von 16 Mann.
7. Die geistliche Leiche des Leibes.
8. Die weltliche Leiche des Leibes.
9. Die Leiche Compani zu Fuß.
10. Die Leiche des Leibes.
11. 6. Junge Agestel.
12. zweis Buben Hosana.
13. Christus an dem 7. h. Kreuze.
14. zweis Buben Hosanna.
15. Abbruch 6. Junge Agestel.

Liste des anderen Heils.

Vier zweis Leuten Ordinarthe müssen sich auch schon zu Colsonen 48. Mann die ihre Sigür tragen werden.

1. Die Sigür des Leibes.
2. die obrister zu Fuß.
3. zweis Sold-Heil zu Fuß.
4. zweis Kameraden und ein Heister zu Fuß.

- 5. 12. Mann mit ihren großen Krügen.
- 6. Die Salbe ~~Jesus~~ des Heiligen. Inagomra &
- 7. Samson.
- 8. Abschwur 12. Mann mit ihren großen Krügen.
- 9. Die Salbe ~~Jesus~~ des Heiligen. Inagomra
- 10. Die Signe des Blut schweigend, wird getragen von 16. Mann.
- 11. Judas Iscariot. ~~und~~ mit dem Heil.
- 12. Die Tambore.
- 13. Die Juden zu Fuß in ihren Kleidern zu 3.
- 14. 4. Pharisäer zu Fuß in weißen Kleiden.
- 15. Christus in weißen Kleidern getragen.
- 16. Annas mit seinen Leuten.
- 17. Kaiphas mit seinen Leuten.
- 18. Pilatus mit seinen Helfern.
- 19. zwei Pharisäer zu Fuß.
- 20. Christus in weißen Kleidern getragen.
- 21. Herodes zu Fuß.
- 22. Die Heilige Signe, wird getragen von 16 Mann.
- 23. Heilige Disciplinanten sind Lärm zu hören.
- 24. Die Lärm Signe, wird getragen von 16 Mann.
- 25. Heilige Disciplinanten sind Lärm zu hören.

Lista der Dichtun F. Pauls.

Vie zweis Goren ordinauten vrgen sus laub 50. Man
welle die Figuren vrgen wonden.

1. Hieronimus Figur wird getragou von 8. Man.
2. ~~16~~ Eremiten.
3. Hilfe Disciplinanten lud Lutz zusfor.
4. Ecce Homo Figur wird getragou von 20. Man.
5. 4. Tharitor mit pferden Zusfor.
6. Der Drogen mit doren Lutz.
7. zweis Drafen.
8. Veronica.
9. Christus der Lutz zusfor.
10. Die Salbe ~~der~~ Drogen. Zusfor.
11. Longinus.
12. Lutz Figur wird von 6 Man dirigirt.
13. Die Salbe ~~der~~ Drogen.
14. ~~14~~ Eremiten. Die Haden mit doren Drafen.
15. Maria von pferden Figur wird getragou von 16 Man.
16. Hilfe Lutz zusfor.
17. Die Haden von Davids.
18. Der David.
19. Die Drafen.

- 20. Des Heiligen Jacob.
- 21. Die from Musicanten.
- 22. Die Besondere Heiligkeit.

Periocha

Der
 Höchste Altwürdiger Liebster Trümpff, 12
 Welcher

Vom die zwoß Welt kindige, bewußte Künstler,
 Von derliebten Christum, und der Kunst
 Au der frommigen Sprachensatz, in der Lieb-Heiligkeit
 Wort Engels.

Autos

Vom frommigen Witz, der Lieblichste Bräutigam
 vom Corpore Christi,
 Königsstalt erwid.

Vom die frommigen PP. Capucinos Anno 1727.
 Von H. Agill.

4. Figura.

Es ist zwar wahr, daß der Stärke Samson einen Solden,
unübtigen Streit gestritten, d'Herz seinen Feinden den Sieg
abgegriffen, und der ganzen Welt ein Beispiel worden, auf
die's Kunst gestritten, daß er nicht glückselig auf mit seinen
eigenen Tod alle dies kommt zu Ende gefallt.

5. Figura.

Aber auch einen Lehramtsfigen Streit zeigt die
Anwaltliche Liebe sein mit der Dummheit, in dem die Kunst
als der Samsons gewest, und mit einem Willen rechtlichen Feind
gegriffen, als daß die Kunst Streit dem heiligsten Christen,
festlich der heilige heilige Geist durch die Liebe aus dem Tod,
eigenen Tod gestritten.

6. Figura.

Die Liebe streitet nicht nur: sondern ihm die Dummheit gestritten,
gebunden, gestritten, und gestritten: als stark, der es 6666.
Glückselig streiten in dem selben streiten.

7. Figura.

Es würde als ein heiliger König durch die Dummheit gestritten,
und mit demselben gestritten.

8. Figura.

Auf Christen betrachtet die's, was ist es allen heilig?

Index Rerum et Personarum

Littera N: numerum significat.

A:

Adamus. N: 9.

Adæ Filij. N: 12.

Africa. N: 104.

Angeli tres in Paradiso. N: 6.

Angeli 12. Confraternitorum Pedestres.
N: 14.

Angeli 5. in Monte Oliveti. N: 40.

Angeli 2. in flagellatione. N: 56.

Angeli 4. in Coronatione. N: 59.

Angeli 2. in Figura Ecce Homo.

Angeli 2. in Figura 7. Dolorum. N: 109.

America. N: 102.

Anima damnata. N: 21.

Annas in Equo cum 2. Levitis. N: 47.

Apostoli 12. in Cena Domini. N: 27.

Apostoli 12. pedestres. N: 24. et N: 26.

Archa Federis. N: 116.

Asia. N: 103.

C:

Caiphas in equo cum duobus levitis.

N: 48.

Christus in Cena Domini. N: 27.

Christus in Flisino. N: 25.

Christus captus in rubra ueste. N: 46.

Christus captus in alba ueste. N: 51.

Christus Sanguinem sudans. N: 39.

Christus Crucem Borulans. N: 91.

Cena Domini. N: 27.

Confraternitates. N: 14.

Compania Mortuorum in Equo. N: 16.

Compania Mortuorum Pedestrium. N: 18.

Compania Diabolorum. N: 20.

Compania panes Samsorem Pedestris Pa,

culos habens. N: 31.

Compania panes Samsorum, Equitantium

N: 38.

Compania Noua quæ fuit Turcarum. N:

96. et N: 105.

Coronatio. N: 58.

Crucigeri. N: 57. et 61.

Cupido. N: 100. vide N: 110.

Curus pro duobus Crucibus. N: 79.

D
David cum 3. Ephelis N: 114.
Diabolus in Paradiso N: 7.
Diabolorum Compañia. N: 20.
Diabolus p̄nes Judam. N: 42.
Discipulū facientes N: 57. et 61.
Ducens Processione. N: 7

E

Ecce Homo Figur: N: 73.
Ephelis 3. David: N: 113.
Quatuor in Compañia mortuorum. N: 16.
7. Panes Pilatum: N: 49.
Duo panes Herodi: N: 52.
Erēmitæ 14. N: 71.
Eua. N: 8.
Europa. N: 101.

F

Figura, Paradisus: N: 5.
figura, in Equo Mortis. N: 15.
figura, Cœnæ Domini. N: 27.
figura Samsonis. N: 36.
figura Sudoris sanguinei. N: 39.
figura flagellationis. N: 54.

Figura Coronationis. N: 58.
figura Hieronimi. N: 70.
figura Ecce Homo. N: 73.
figura Crucifixi. N: 98.
figura Septem Dolorum. N: 107.
figura Archæ. N: 116.
figura Sepulchri. N: 117.

H:

Herodes in Equo cum 2. Ephelis. N: 52.
Hieronimus. N: 70.

I:

Ioannes. N: 111.
Iosephus ab Arimathæe. N: 111.
Iudas pedester. N: 42.
Iudæi 4. N: 51. Iterum 4. N: 46.
Iterum 3. in figura flagelati: N: 55.
in Coronatione tres: N: 60. Iterum in
figura Ecce homo duo N: 75.
Iterum 6. pedestes N: 92.

L:

Patrones duo. N: 80.

Lista Vniuersalis. N: 120.

Lista Particularis. N: 121.

Longinus in Equo. N: 97.

M:

Magdalena in figura. N: 99.

Magdalena pedestris cum reliqui fami-
nis. N: 94.

Mater Dolorosa in figura. N: 108.

Mater Dolorosa pedestris. N: 93.

Mors in Paradiso. N: 11.

Mors cum Tympano. N: 3.

Mors in figura. N: 15.

Mortuorum Compania. N: 16. et 18.

N:

Nauta qui fuit in figura Crucifixi. N: 123

O:

Ordo Processionis cum personis. N: 2.

Osanna 4. Cantantes. N: 24. et 26.

P:

Paradisus. N: 5.

Pharisæi quatuor cum rubro Capucio
in Equo. N: 45.

Pharisæi duo in Equo. N: 50.

Pharisæus in figura. N: 74.

Pharisæi quatuor cum nigris Pil,
leis. N: 78.

Cum reliquis, quot quot uertes sunt.

Perorona. N: 122.

Pilatus in figura. N: 76.

Pilatus in Equo cum duobus Ethebis
N: 49.

Processionis ordo. N: 2.

R:

Rusticorum Militum Compania. N: 35.

S:

Scientia Necessaria Magistri Pro-
cessionis. N: 1.

T:

Tymonista. N: 3.

Tymonistæ duo. N: 33.

Tympanista N: 43.

Turcarum Composita. N: 96.

V:

Vexillum portans. N: 4.

Veronica. N: 90.

Vice Homo Figura. N: 25.

Vitae 3. N: 11.

Vitae 2. N: 11.

Vitae 1. N: 11.

Vitae 0. N: 11.

Vitae -1. N: 11.

Vitae -2. N: 11.

Vitae -3. N: 11.

T
U

Figura, Paradisus. N: 5.

Figura, duo Naves. N: 15.

Figura, Coram Domini. N: 20.

Figura, Ambrosia. N: 36.

Figura, Sudoris sanguinei. N: 32.

Figura, flagellationis. N: 34.

Figura, ab Animalibus. N: 111.

Figura, relictus. N: 47.

Figura, (unclear) N: 15.

Figura, (unclear) N: 22.

Figura, (unclear) N: 60.

Figura, (unclear) N: 15.

Figura, (unclear) N: 92.

33 id. aut. v. 111.

2. N. v. 111.

Periocha

Einzig Glorreiche

Himmelfahrt von der Welt als gesuchte Big.

Walden der Dose ferner von allem Malsel 3 Bund besprochen
jungfrau von der liebe erfassen

Amasten da es unter Sonnen sondern jinnas fündten jinnon
griff auf gabon.

In dem heiligen Schrifttag, in 3 Hof für, 1/2: Statt laaght
Korymbal.

Unter dem fygigen Ofuz der Hoflöb: vnderung, fass: D: mi
Corporis Christi, und barmherzig daxon g: fow: P: Capuccinam
anno 1728 Im 26 Märzem.

Erste Figur

Baselius kumb linder adam: Garumb fass die der Bund,
fasser liebe glaus gaffswind in fow er fow nicht so silber, sondern
so weil auf gablayon, so jio duf, umbt jinnon ganzen gaffst
auf dem paradys in die fwind volle, wald loringt, und an
lieb und Brock ewig gaffswindig, afo.

Zweite Figur

Kapuziner aller jinnon fabel, oder fiffast, Kanyon, oder
König nach geoyter korn sandner misserlichheit 3 zinte so
zu Engnan, und ewig kordainet zu werden: so fwan nicht
ein kumblicher Rome, der den kumblicher fadon der
Bund fasson liebe wider bringe.

Dritte Figur

Roman: 1: fynnung klöyer von dem himel jinnon fyon, der duffel
guf in 3 fald, mit jinnon z: weryd d: p: b: l: m, gibt jinnon jinn
Kostbarst froyf und bluch zu jinnon jinnon, in so geoyte jinn
galt, damit so bafnort der d: i: t: o.

^{5te Figur}
Nicht England zu dem Galiläer mit dem Namen Sambson, welcher
ob schon gefangen, geblinden, doch also gefangen, eines Grund
zur Erde gestiegen.

^{6te Figur}
Aber auf Erden, so zu die. Von im Anfang dieses Grund festsetzt,
Dass die Gesetz dem blühenden Schwitz aus Gerecht, was wird
ab annehmend: da billig auftrifft unter England blühend,
in dem es dem groß möglichem last alles welt Dindem an dem
Rücken zu tragen von jenen heimlich halter dergleichen Anfang:
Aber nicht gering es wurde von jenen Grund gefangen.

^{7te Figur}
Empfangen mit groppen gabel 6666 gabel Straß, das so
von dem Dabel die gabel bis an die fünf 3 Dellen dem ge
"quintab glück zu ändern.

^{8te Figur}
Aber wenn die Dabel die gabel, allein bey fudigal
gabelten, mußte nach dieser die Darnere Eton empfangen.

^{9te Figur}
Auf billig dem Namen die Dand fassen Erstein mit einem
Geypenden W. Hieronimo voll ihm und Maaker an, in
dem sie Dellen Verfasser der gerechtem Namen dazu.

^{10te Figur}
Aber das gabel Darnere die Darnere also Darnere, Darnere,
das ist Darnere Darnere gabel gabel, Darnere Darnere
Pilatus zu dem Volk gabel, Darnere ob Darnere Darnere

^{11te Figur}
Und wenn die Darnere Darnere Darnere mit dem andern
Darnere: muß auf jenen Darnere Darnere Darnere
dem Darnere last die Darnere Darnere, Darnere Darnere
Calvaria.

^{12te Figur}
Aber es auf selbem Darnere muß, aber was sagt, Darnere

Es ist Lieb, will geben und nehmen, auf die es damit dem
 Sieg über die Dürst macht, und alle ihre Ehre der Welt
 auf dem gesehlichen Mann in ein Dürst Dürst
 Dürstigen glaubend Dürst, und Dürstigen in dem Dürst
 Dürstigen Dürstigen Dürstigen. So man wir

12te Figur

Mit dem mit allem fremden Dürstigen Mutter
 Maria, und die Dürstigen Dürstigen zu Dürstigen, Dürstigen
 Dürstigen, Liebe so weit als Dürstigen mit allem Dürstigen
 Dürstigen Dürstigen, das selbe nicht Dürstigen auf die
 Dürstigen, Dürstigen so das Dürstigen man an Dürstigen die Liebe Dürstigen,
 und Maria.

13te Figur

Kann man die Liebe als Dürstigen Dürstigen Dürstigen? Das
 meine Es ist dem Dürstigen Dürstigen Dürstigen Dürstigen Dürstigen
 Liebe Dürstigen Dürstigen Dürstigen, nicht so Dürstigen mit Dürstigen
 als Dürstigen Dürstigen, auf die ist die Dürstigen der Liebe Dürstigen
 „man kann nicht in dem Dürstigen Dürstigen Dürstigen Dürstigen.“

S: H: M: D: G:

Littere Invitatoriae ratione promulgationis
pro processione in S. Parasceves die / ad Parochos
formantur hac vel simili forma

Dom^o Hude in Chr^o Nobilis, Excellens ac Doct^o ^{me}
Dⁿⁱ Paroche . y.

Nulli magis perspectum est, quis fructus ex meritis Domini
passionis ^{ubertim} promanent pro perditis homine, quam Zelosissimus
animarum pastor, ea propter non sine utilitate pro ani-
marum fructu, et ut corda fidelium in Crucifixi amorem et detesta-
tionem flagitiorum inflament, laudabili consuetudine introductu
fuit, quod in hac Civitate Cocopolitana in S. Parasceves die annua,
sim mysteria Domine passionis figuratim exhibentur, ad hanc
itaque exhibitionem vram Domine Domini Huda cum sibi subjectis
oculis perhumaniter invito, humiliter supplicans, ut per se vel per
suos proxima die Domini e' suggestu hanc processionem promulgare dig-
netur, reverse populum adhortando, ut amore Christi pro se tam aerea tor-
menta passim aliquod penitentiae opus vel portationis figuram
mentorie asumere non gravebit, a Deo suo optimo remuneratore omni
bonorum mercedem uberem recepturum. Qui vero ad equitatem comparere
affectant, ut se tempestive in loco consueto influent. Quis me etc.

The first part of the
 paper is devoted to
 the history of the
 country. It begins
 with a description
 of the land and
 the people who
 lived there. The
 author then
 discusses the
 various tribes
 and their
 customs. He
 also mentions
 the discovery
 of the country
 by the English
 and the
 subsequent
 settlement
 of the
 country. The
 author
 concludes
 with a
 description
 of the
 present
 state of
 the country.

Krautweins des kleinen zu der Passionszeit
Prozession zu Giffelsplatz

großer Korb 12

kleiner Korb 16

kleiner Korb 4

großer Korb 10

kleiner — — 5

Disciplinanten 18

Carus Korb 28

Carus Korb — 22

Charitas Korb 25

Juden Korb — 25

Agoste Korb — 12

kleiner Agoste — 12

Im Jahr 1745 an dem weissen

Weg in der Gasse 10

Anno 1745 in Gemaßheit

der Stadtordnung

9 5 9

Škofjeloški pasijon ali besedilo spokorne procesije velikega petka iz leta 1721 naj bi bil v tej izdaji kolkor mogoče natančen posnetek izvirnika, ki ga hrani kapucinski samostan v Skofji Loki. Rokopis je bil po neznanih okoliščinah dolgo časa v arhivu celjskih kapucinov (prim. Davorin Trstenjak, Literarno oznaniilo, SN 1877, št. 136) in je šele v novejšem času, nekako med leti 1880 in 1890 prišel nazaj v svojo domačijo in v okolico, v kateri je nastal. Prvi ga je opisal Anton Koblar v Izvestjih Muzejskega društva za Kranjsko 1892, str. 115—125, opisal in v celoti pa objavil Jos. Mantuani v Carnioli 1916, str. 231 in 1917, str. 17—44.

Rokopis v trde, kasneje dodane, s pergamentom prevlečene platnice vezanega Pasijona obsega 51 listov v velikosti 195 × 277 mm; od teh je 6 listov popolnoma praznih. Knjigi v kapucinskem arhivu je priloženih še 10 prostih listov manjše velikosti iz raznih dob in različne vsebine. Čeprav je večina teh listov posredno ali neposredno v zvezi tudi s procesijo, jih pričujoča izdaja iz tehničnih razlogov ni priložila knjigi, pač pa jih upošteva v svoji razlagi pričujoči uvod. Oštevilčenje listov rokopisa ni izvirno, dodala ga je novejša roka. Fotokopijo vseh rokopisov, ki tičejo Pasijon, hranita Narodna in Univerzitetna knjižnica in Akademija za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani.*

* Rokopis Škofjeloškega pasijona je imel nekoč drugačno, danes nedoločljivo zunanjo podobo. Zdajšnjo, prav kapucinsko skromno, je, po novejših zapiskih in po Mantuanijevem opisu sodeč, dobil šele po letu 1916. Zdaj je vložen v svetlo rjav zaščitni karton z belo nalepko na čelni strani, na kateri je zapisano: »Original pasijonske procesije v Skofji Loki«. Pod naslovom je okrogel, vijoličen žig s simbolom kapucinskega reda in napisom KAPUCINSKI SAMOSTAN — ŠKOFJA LOKA, podoben tistemu, le da v novejši izvedbi, ki je odtisnjen na 2. in 5. listu besedila. Zdajšnja pergamentna vezava je nekoč služila nekemu urbarju, kar kaže napis v okrašeni gotski kurzivi iz poznega 17. st.: »Der Herrschaft Lagkh Casten Vrbarium auf das 1689 : 90 : 91 : 92 : 93 : 94 et 95 Jahr«. Štirje zeleni svileni trakovi namesto spon manjkajo. — Na notranji strani prednje platnice stoji v gornjem levem kotu zapis: »Archiv. Conv. Capuc. Skofja Loka Num. 5«. Pod njim sta nalepljena dva listka. Na večjem je zapis »NB! Naslov, ki je bil prilepljen zunaj na umazanem papirju, je bil tale: Instructio pro Processione Locopolitana in die Parasceve Dni. (3 die Martii 1721)«. Na manj-

Ta procesija pač pomeni zadnjo stopnjo v razvoju dramatičnih prireditev, kakor jih je bila zastavila Cerkev v svojih slovesnih obredih in kakor so jih od srednjega veka do novejših časov razvijale in oskrbovale posamezne verske ustanove, redovi in bratovščine. Poleg pridig o. Janeza Svetokriškega (ok. 1647 do 1714) in o. Rogerija (1667—1728) ta pasijon nazorno priča o nabožni dejavnosti in verski vnemi, ki so jo na prelomu 17. in 18. stoletja gojili in vzdrževali med našim ljudstvom predvsem kapucini, v znanstvenem pomenu pa je to besedilo bogat vir za preučevanje našega starega knjižnega jezika in predvsem dokaz, kako so živa ljudska narečja vdiral v pisano besedo. Potemtakem je škofjeloški pasijon pomemben kulturnozgodovinski spomenik, bodisi glede spoznavanja starega duhovnega življenja, bodisi glede na stanje takratnega našega jezika.

I

Nastanek pasijona je v neposredni zvezi s spokorniškimi procesijami, ki so se v naših krajih začele v začetku 17. st. in se nato v presledkih nad stoinpetdeset let obdržale v Ljubljani, Novem mestu, Kranju in Trzinu, tja do druge polovice 18. st. Prva taka procesija je bila ustanovljena po zaobljubi v času velike kuge v letih 1598 in 1599; sklenila jo je bratovščina Odrešenika sveta, obstoječa iz premožnih ljubljanskih trgovcev. Več let so zbirali glavnico, da

šem listku je beležka: »Lastnina kapucinskega samostana v Skofji Loki«, zraven je isti okrogli žig kakor na zunanji strani platnice. Prosti prednji spodnji list je že sestavni del knjižnega bloka in je oštevilčen z 1. Na njem sta kar dva okrogla žiga skoraj enake oblike, levi je starejši, desni enak tistemu na platnici, nad njima stoji zapisek »Manuscriptum Pertinet in archivium Conventu P. P. Capuccinorum sub num. 5. Locopoli. Skofja Loka«. — Knjižni blok sestavlja 8 leg s po 5 do 7 listov. Besedilo je pisalo več rok v latinici in gotski kurzivi, in to na bel, pisni, rebrasti papir z najmanj 10 različnimi filigrani. Besedilo se začne na 2. oštevilčenem listu in teče strnjeno do polovičnega lista (14), vlepljenega med 12. in 13. list. Med listoma 22 in 23 je 1 list izrezan, enako med listoma 40 in 41. Hrbtna stran 43. lista je prazna, nepopisani so listi 44 do 49 kakor tudi čelna stran lista 50; da to ne bi motilo estetskega videza, smo besedilo s hrbtne strani 50. lista prenesli na hrbtno stran 43. lista.

bi pripravili spreved z živimi podobami trpečega Kristusa in odvrnili od glavnega deželnega mesta grozečo nalezljivo bolezen. Sklep so mogli uresničiti šele leta 1617 in procesijo nato leto za letom obnavljali. Oskrbovala jo je omenjena bratovščina, vodili so jo ljubljanski kapucini. Ker so se bile priprave za procesijo zakasnile, so kapucine za nekaj časa prehiteli jezuiti. Ti so najbrž po priporočilu škofa Tomaža Hrena na veliki četrtek proti večeru v sprevedu ob gorečih svečah prikazovali podobe Kristusovega trpljenja. Njihov spreved se je najbrž ohranil, dokler ga s svojo procesijo niso nadomestili kapucini, najprej na veliki četrtek, pozneje na veliki petek.

Ljubljanski spreved iz leta 1617 omenja tudi Valvasor v svojem delu *Die Ehre des Herzogtums Krain III.* knjiga, str. 695, in pravi, da so ga prišli gledat več milj oddaljeni domačini, vsi tujci pa so s pohvalo priznali, da skoraj nikjer niso videli tako lepe, pobožne in dolge procesije. Spreved se je ob številnih baklah in svetilnicah po ustaljenem redu začel pred nekdanjo kapucinsko cerkvijo v sedanji Zvezdi, krenil po Gosposki ulici in Novem trgu čez Čevljarski most, po Starem trgu do jezuitske, sedanje šentjakobske cerkve, se tukaj obrnil in čez Mestni trg mimo stolnice prišel do frančiškanske cerkve na sedanjem Vodnikovem trgu, se vračal po Špitalski, sedanji Stritarjevi ulici čez most in skozi sedanjo Wolfovo ulico prišel nazaj do kapucinov. Udeležili so se ga vsi ljubljanski rokodelski cehi s svojimi banderi. Igralci, ki so predstavljali podobe Kristusovega trpljenja, so nekateri jahali, drugi so šli peš, posamezne skupine so bile tudi na odrih, ki so jih nosili za to pripravljene nosači. Ti igralci, plemiči in meščani, so v latinskih in nemških verzih pripovedovali to, kar so predstavljali, ali dogajanje nakazovali samo z gibi telesa. Pozneje, ko je prireditev izgubila prvotni pomen, so se plemiči in meščani kot igralci umaknili, nadomestili so jih preprosti ljudje, ki jih je bilo treba najeti; takrat so se začele pojavljati tudi razne nerednosti, ki jih omenja zgodovina.

Spreved so vsako leto oznanili s prižnice v bližnjih in oddaljenih farah in tako je vselej prisostvovalo veliko število gledalcev. Poseben značaj so procesiji dajali spokorniki, ki so se bičali, ali taki, ki so nosili velike križe. Podob trpljenja je bilo prvotno dvanajst ali štirinajst, kasneje so dodajali prispedobe iz stare

zaveze, nekatere celo iz svetne zgodovine. Tako je leta 1701 število podob naraslo na triindvajset (Iv. Vrhovec, *Iz domače zgodovine. Pasijonska procesija na veliki petek v Ljubljani*, LZ 1886, str. 87—93). Vsebina trpljenja se je polagoma razširila v simbole boja z grehom. Ohranjeni latinsko-nemški povzetek iz leta 1708 pravi na naslovni strani: »Vojskovanje daje zmago, to se pravi, da boj prinaša veselje. Ta strahoviti boj je človeške duše ljubeči vrhovni poveljnik Kristus Jezus začel na veliki petek, se viteško vojskoval in ko je naposled sovražnike premagal, je prejel lovoriko zmagoslavja. To bodo prečastiti očetje kapucini po stari navadi na veliki petek 6. aprila predstavljali pobožnim poslušalcem pod upraviteljstvom in stalno darežljivostjo visoko častitljive bratovščine Odrešenika sveta.« V latinskem zaključku povzetka: »Izdano v znamenitem glavnem mestu Kranjske« razberemo letico 1708 (Prim. Filip Kalan-Kumbatovič, DSGM III, str. 211).

Sklepati smemo, da so bili kapucinski sprevodi tudi v obeh pokrajinskih mestih, v Novem mestu in Kranju, podobni, le da so bili pripravljeni s skromnejšimi sredstvi. Svojevrsten značaj je imel pasijon v Trzinu (P. Hicinger, ZD 1858, str. 73—74). Povzeli so ga morda po kranjskem; besedila, ki je bilo slovensko, ne poznamo; verjetno ni bilo niti napisano in so ga igralci po ustnem izročilu ponavljali. Prav zato ima med dokumenti teh spokornih prireditev škofjeloški pasjon tem večjo vrednost, ne samo zaradi obsežnega slovenskega besedila, temveč tudi zaradi svojstvene razvrstitve procesije in natančnega opisa posameznih podob.

2

Rokopis nam zgovorno pripoveduje o nastanku procesije in njeni ureditvi, priloge k besedilu pa vzbujajo vrsto vprašanj glede nastanka rokopisa samega, glede vpliva ljubljanskega pasijona na loškega in pričajo še o mnogih drugih poznejših okoliščinah.

Dokumentarno pomembno je uvodno latinsko besedilo, o katerem bi lahko rekli, da je ustanovna listina in nekak pravilnik prireditve. Tukaj beremo, da je po posebnem prizadevanju in po ponovnih prošnjah glavarja loškega gospostva barona Antona

Ekarja, ki je bil predstojnik bratovščine Rešnjega telesa, in ker se je za to vneto zavzemala vsa bratovščina, graški provincial Kristof (minister provincialis) v soglasju s celovškim definitorjem pritrnil in dovolil, da loški kapucini v čast in spomin grenkega trpljenja našega Gospoda Jezusa Kristusa prevzamejo skrb in priprave za procesijo ter jo vodijo po že predpisanem redu, potem ko jih bratovščina vsako leto v mesecu januarju za to službeno zaprosi. Priprave za procesijo so se začele 3. marca 1721. Po teh odločitvah, pravi nadalje latinsko besedilo, je samostanski pridigar o. Romuald, doma iz Standreža, v času, ko je bil gvardijan o. Agathangelus s Tolminskega, s svojim trdom in prizadevnostjo na stroške častite bratovščine Presvetega Rešnjega telesa priprave končal in omogočil, da je sprevod v podobah in upodobljenih skupinah (per figuras et figurata) vpričo velike množice slovesno šel skozi mesto 11. aprila 1721.

Uvodno besedilo nadalje v 8 točkah navaja vse, kar je treba upoštevati pred procesijo. Ustanovitelj in skrbnik procesije je izključno bratovščina Rešnjega telesa, njen vsakokratni predstojnik in njegovi prisedniki. Ti naj vsako leto, ko se bliža štiridesetdanski post, pridejo v kapucinski konvent ter prosijo, da določi voditelja procesije, obenem naj poizvedo, koliko on sam prevzame skrb za priprave; po teh določilih ne morejo nositi stroškov procesije kapucini, niso njeni gospodarji, temveč izključno bratovščina. Ta se je enkrat za vselej zavezala, da v ta namen prispeva po 50 goldinarjev nemške veljave; iz te vsote voditelj procesije skrbi za priprave, ne glede na to, ali vstavi kako novo podobo, gledati mora predvsem, da ohrani dosedanje podobe. Če bi voditelj procesije karkoli potreboval, naj pošlje svojega pomočnika k blagajniku bratovščine; delavcem, recimo podobarju, bo po preteku posta določil plačilo glede na čas in obseg njegovega dela. Okoli sredpostne nedelje naj povabi sosedne župnije in župnike sosednih fará, da procesijo oznanijo ter povabijo igralce, predvsem konjenike in vojake, v samostanskem konventu določi in razglasi porazdelitev oseb oziroma igralcev, porazdeli obleke, v domači pridigi na veliki četrtek in v pridigi v mestni cerkvi pri sv. Jakobu pa povabi nosače. Pomembna je 7. točka določil, kjer pisec nastopi tako rekoč v svoji osebi: »Vodjo procesije postavi naš provincialni kapitelj ali provincial; ta mora ravnati tako, kakor je na moje vprašanje pred-

pisal takratni graški provincial prečastiti o. Gotthard, čigar besede so tele: „Bogoslužni obred naj se opravlja po že ustaljeni navadi v več kapituljih in po danih navodilih.“ Zadnja točka pravilnika določa, da voditelj mora procesijo urediti sam ali reditelji, ki so lahko bratje kapucini ali svetni ljudje. Postaviti jo je treba okoli treh popoldne, začne se ob štirih po pridigi v vikariatu (mestni cerkvi sv. Jakoba).

Druga roka je pripisala ter v 5 točkah navedla ugodnosti, ki jih voditelj procesije uživa v določenem času, bodisi v priboljšku pri hrani, bodisi v olajšavi redovnih dolžnosti. V 3 točkah se naštevajo tudi njegove dolžnosti: na cvetno nedeljo mora mestnemu županu izročiti 1 splošni in 5 posebnih sporedov procesije, prav tako oskrbi 2 splošna sporeda za oba mestna svetovalca; na veliki četrtek povabi župnika in drugo duhovščino ter se jim ob primernem času zahvali; na veliko noč se v pridigi zahvali vsem predstavljalcem podob, bodisi mestnim ali drugim, ter nosilcem odrov.

Za temi določili sledi v trinajstih podobah slovensko besedilo procesije. Obsega 844 verzov. Prireditelj je pri vsaki podobi posebej navedel v nemščini značaj in število oseb, pri nekaterih celo njih opravo; pri podobah, kjer so bili predstavljalci na konjih ali so šli peš, je nakazal njihovo razvrstitev, za podobe, ki so bile na odrih, je predpisal število nosilcev. Tako smemo sklepati, da je rokopis nastal šele po prvi procesiji, saj poleg uprizorjenega besedila vsebuje tudi nekatera navodila po izkušnjah, ki naj veljajo za prihodnost. Posebna pripomba na listu 11 pove, da so leta 1734 med 2. in 3. podobo (Smrtni sprevod, Zadnja večerja) vstavili podobo Pekla in je poslej pasijon obsegal štirinajst podob.

Uprizoritvenemu besedilu sledi še celotni spored (lista) za voditelja procesije in spored za njegove pomočnike. Iz drugega sporeda razberemo, da sta morala prva dva pomočnika oskrbeti 36 mož (najbrž igralcev), druga dva pa 48 ali 50 mož nosilcev. Organsko k rokopisu spadata še dve periohi (vsebini) procesije 11. aprila 1727 (list 36—38) in 26. marca 1728 (list 42—45) ter abecedno urejeni seznam stvari in oseb (index rerum et personarum), ki se navajajo v pasijonu (list 39—40), nadalje vzorec za vabilo, ki naj ga voditelj procesije pošlje sosednim župnikom za oznanilo na sredpostno nedeljo (list 50) in nazadnje seznam oblek, ki jih je 278 (list 51).

Izmed nadaljnjih 10 prilog na posebnih listih so nekatere take, ki se procesje ne tičejo, večina pa je pomembna za spoznanje tedanjih razmer in okoliščin, pa tudi za uprizarjanje pasijona samega; 4 listi z notami so bili namenjeni godbenikom, ki so šli za božjim grobom, nato lastnoročno vabilo o. Romualda k procesiji, datirano 9. aprila 1715, dalje vabilo, ki ga je podpisal o. Zenó Metlicensis za procesijo 6. aprila neznanega leta; posebno pomembno je sporočilo loškemu gvardijanu, naj se voditelji spokornih procesij ravna po sklepu beljaške definicije 30. avgusta 1765: opustiti je treba podobe iz starega testameta, podobe o štirih poslednjih rečeh, Turke in mrličke, konjenico, našemljene farizeje ter hudiče. Važen je tudi zapisek o posebnem sporedu procesije, ki je imela 16 podob in so na prvem mestu šle bratovščine, njim je sledil paradiz, nato Smrt, sv. Hieronim, brezmadežno spočetje, nakar so se začele podobe Kristusovega trpljenja in se končale z božjim grobom. V tem zapisku so navedene tudi vasi, ki naj sodelujejo pri posameznih podobah. Prav odtod povzemamo, da so spored začeli obrtniški chehi in bratovščine; raj in padeč prvih staršev so oskrbeli predstavljalci iz Reteč in Gorenje vasi, Smrt Bitnjani, Zadnjo večerjo Zabničani, brezmadežno spočetje vaščani iz Godešiča in Lipice, Kristusov vhod v Jeruzalem Dorfarji, Crngrob in Pevno, Krvavi pot vaščani od Sv. Duha, Bičanje iz Zminca in Bodovelj, Hieronimov prizor Stari dvor in Virmaše, Kronanje Trnje in Vešter, prizor pred Pilatom Suha in Hosta, Križanje Fara in Binkelj. Nekoliko drugačno razporeditev sodelujočih kaže zadnji list rokopisa, iz česar sklepamo, da so se posamezne vasi tupatam menjale (gl. tudi razporeditev, ki jo navajata A. Koblar, o. m. str. 116—119, in Filip Kalan-Kumbatovič o. m. str. 215). Božji grob so vedno nosili loški meščani. Med prilogami tudi ni brez pomena vabilo voditelja ljubljanske procesije o. Ferdinanda (ok. 1717), ki napoveduje nove podobe ter vabi okoliške župnike, da priskrbe igralce in nosilce odrov, in pa opozorilo za ljubljansko procesijo leta 1722, naj se udeleženci ne vedejo kakor pustne šeme (more Bachanalistarum) ter naj ne tekajo sem in tja; konjeniki naj se zbero pred samostanom, pešci na samostanskem vrtu; hišni očetje naj ne dovolijo svojim sinovom, pomočnikom in drugim v družini, da bi odhajali k procesiji pred določenim časom; tudi naj poskrbe, da bodo okna,

kjer se pomika sprevod, razsvetljena in ulice pometene, tisti pa, ki so dobili za sodelovanje obleko ali kaj drugega, naj to po procesiji vrnejo nepokvarjeno. Prisotnost ljubljanskih prilog v škofjeloškem gradivu opozarja na vzajemnost prirediteljev, obenem pa iz njih spoznamo tudi razlike v obeh krajih.

Med temi prilogami nas na prvi pogled spravlja v nemajhno zadrego vabilo k procesiji, datirano 9. aprila 1715 s podpisom o. Romualda. To latinsko vabilo se v dobesednem prevodu glasi takole:

Vse časti vredni gospod župnik.

Nikar samo tisti, katere je do globočine in oslepelih oči prevzela bliščoba vere v božjo zvestobo, marveč tudi tisti, katere je obsijala luč naravnega zakona, so po vsej pravici spoznali, da niti stvari stvarniku, niti sinovi svojim staršem ne morejo biti dovolj hvaležni za dobrote, ki so jih prejeli; saj je celo naduse modri in veliki učitelj filozofov Aristoteles na glas zaklical tele besede: Bogu in staršem nisem mogel vračati v enaki meri; ali da se na kratko dotaknem svoje namere: sedaj se bliža čas, in da še bolj razločno govorim, tisti dan, tako vreden spominjanja kakor solzá, ko je Odrešenik sveta v svoji ljubezni na križu viseč izdihnil. O, neprecenljiva blaženost dobrote! V ta spomin in v premišljevanje trpljenja našega Odrešenika vdano vabim k svoji procesiji vas, vse časti vredni gospod župnik, častite kaplane in uso župnijo ter ponižno prosim, da se ne bi o nas moglo potrditi: V srcih sem pozabljen kakor mrlič. Oznanite blagohotno svojim šaranom, da je na ta žrtve in ljubezni polni dan On, ki je iz ljubezni do nas pretrpel toliko zasramovanja, bil s tolikimi šibami razmesarjen, krvavo s trnjem preboden, na križ pribit, naposled izdihnil svojo dušo. Kdo zatorej bi bil za tako dobroto nehvaležen? In na toliko ljubezen ne mislil, da bi tako rekoč iz ljubezni do njega ne vzel nase majhnega zatajevanja, ne sprejel majhnega bremena? Se ne pokoril, ne nosil križa ali bakle in temu podobnega, za kar bo povabljen in naprošen? Ker so zdaj naše naprave za procesijo revne in skromne, pri tem nič manj ponižno ne prosim, da taistim blagohotno poveste, da obleke in karkoli bodo prejeli, vrnejo tam, kjer so jih dobili. Za to dobroto bo naš Odrešenik vse časti vrednemu gospodu kot podporniku in drugim pomočnikom po-

plačal s svojimi milostmi. Za to meni izkazano in še za druge blagohotnosti se vse časti vrednemu gospodu župniku želim priporočiti.

9. aprila 1715.

P. Romuald, pridigar
in voditelj procesije

To se pravi, naj bi tako ali podobno procesijo imeli v Loki že pred letom 1721, pa se iz neznanih vzrokov ni ponavljala. Novo dovoljenje je prišlo, kakor pravi uvodno določilo iz leta 1721: »Ad repetitam instantiam et enixas preces«, tj. na ponovno prigovarjanje in na goreče prošnje. Prvotna procesija se morda ni povsem posrečila ali so prišle tehtne ovire, ker kapucini iz svoje miloščine stroškov niso zmogli. Zato sta pomembni 2. in 7. točka »pravilnika«, ki se dovolj jasno opirata na prejšnje izkušnje. Prva poudarja, da mora bratovščina vprašati vodjo procesije, koliko skrbi bi sam prevzel za procesijo in da zato »mi kapucini ne prevzamemo procesije v breme iz skupne miloščine in ne večjih del«; druga točka pravi, da vodja procesije oskrbi to pobožno opravilo po redu in navodilih, ki so bila izdana že več kapitljem in tako, »kakor je na moje vprašanje natanko določil tedanji graški provincial o. Gotthart«. Če upoštevamo vabilo leta 1715, bi potemtako tudi prvotna oblika procesije in besedilo utegnili biti drugačna, skromnejša od leta 1721 in bi ju bilo pri ponovnem dovoljenju treba le dopolniti in dokončno preurediti. Saj je skoraj neverjetno, da bi tako obsežna pesnitev mogla nastati v tako kratkem času, pa čeprav bi bilo novo dovoljenje graškega provinciata prišlo že leta 1720. Ali pa je bilo že prvotno besedilo takšno? To so domneve in ugibanja, ki se ne dado dokazati, dejstvo je samo Romualdovo vabilo k procesiji leta 1715, ki je bilo najbrž pripravljeno za starološkega župnika kot predstojnika matične fare.

Uprizoritev pasijona se vsekakor opira na ime o. Romualda. Zelo verjetno je bil on tudi prireditelj besedila in je pri tem imel svoje pomočnike. Pesnitev kaže ne glede na pravopisne nedoslednosti in pisave različnih rok, tudi različne izrazne prijeme, zato raz-

like vzbujajo domnevo o več pomožnih avtorjih in več prepisovalcih. Čeprav je osnova književne tradicije dobro ohranjena, so otipljive značilnosti pisateljevega domačega kraškega narečja, očitno pa je tudi loško narečje, ki je bilo morda zavestno prirojeno za domače mestne in okoliške predstavljalce.

Pri tem nas zanima osebnost o. Romualda samega. Rodil se je leta 1676 v Štandrežu pri Gorici kot Lovrenc Marušič. Z dvaindvajsetimi leti je stopil kot novinec v kapucinski samostan v Celju ter triindvajsetleten 13. marca 1700 tam napravil slovesno obljubo. V Škofjo Loko je prišel kot pridigar vsekar pred letom 1715, kar izpričuje njegovo vabilo k procesiji tega leta. Tukaj je ostal vsaj do leta 1734, ko je svojemu pasijonu pripisal še podobo pekla. Zadnja leta življenja je prebil v Gorici, kjer je umrl 22. aprila 1748. (Prim. M. Rupel, SR IV, 1951, str. 242—243).

Kakor priča vabilo iz leta 1715, še bolj pa besedilo in ureditev pasijona, je bil Romuald izobražen in goreč duhovnik. Ne glede na splošno veljavni baročni slog se v njegovem besedilu razodeva močna čustvenost in tudi precejšnja izrazna okretnost. Predvsem je bil razgledan, spreten teatralik in organizator. To dokazuje mogočna ureditev procesije, ki je zajela vse loško mesto in okolico. Filip Kalan-Kumbatovič, ki je podrobneje analiziral gledališko stran te prireditve (prim. DSGM III, 1967, str. 220—221) ter skušal najti kulturnozgodovinske osnove posameznih podob, pri sprevodu Smrti in pri podobi Pekla ne dopušča samo vpliva znanih likovnih upodobitev mrtvaških plesov in pekla, temveč nakazuje celo neposredno zvezo z znamenitimi freskami v Hrastovljah, kar bi merilo na to, da Romualdu niso bile znane samo tuje, temveč tudi domače slikarske znamenitosti. Emilijan Cevc je posebej opozoril na figuralno zvezo med škofjeloškim pasijonom in Valvasorjevim *Theatrum mortis humanae* iz leta 1682, kjer v sprevodu smrti vidimo skoraj isto razvrstitev duhovniških in posvetnih stanov (Prim. *Theatrum mortis humanae* — Prizorišče človeške smrti. Založba Obzorja Maribor in Dolenjska založba 1969, str. 290 do 291, 294—296). Brez dvoma je Romuald dobro poznal ustroj pasijonskih procesij in drugih sprevodov, pri svoji zamisli pa ni upošteval samo krajevnih možnosti, temveč je hotel tudi svojemu znanju in osebnemu nagnjenju dati primeren izraz in obliko.

Ce se še enkrat opremo na vabilo iz leta 1715, ko se je pripravljala prva Romualdova procesija in ko ni izključeno, da je tako procesijo Romuald snoval že prej, dobi to vabilo še poseben pomen. Vsiljuje se misel, da bi bilo treba ločiti dva pasijona. Prvi pasijon leta 1715 je bil gotovo skromnejši, saj vabilo poudarja predvsem njegov spokorni značaj; prireditelj vabi vernike, naj se ne branijo prevzeti majhnega bremena in majhne žrtve s tem, da bodo opravljali pokoro, nosili križe, se bičali in svetili z baklami, še posebej pa omenja majhna sredstva, ki jih ima procesija. Drugi pasijon leta 1721 je bil verjetno drugačen. Zanj sta se zavzela loški glavar in njegova bratovščina Rešnjega telesa, Romuald pa je z novimi denarnimi sredstvi dopolnil scenarij, ki se je opiral na ustaljene in od redovnega predstojništva potrjene oblike, besedilo pa ni bilo značilno samo v tem, da je bilo napravljeno v domačem ljudskem jeziku in se tesno naslanjalo na ljudsko čustvovanje, temveč je izražalo tudi osebnost prireditelja samega.

Osnovna oblika pasijonov je ostala in že na prvi pogled ni mogoče prezreti, da ima dva poglobljena razdelka. V prvem se omenja človekov padec v greh, ki je bil delo hudobnega duha, v drugem se prikazuje Kristusovo trpljenje, s katerim je bil človek odrešen. Najprej vidimo kazen in posledice greha, med katerimi je najhujša smrt, ki nikomur ne prizanese, vrh tega grešno nagnjenje, dediščina prvih staršev, marsikoga pahne v oblast hudičevu, v večno pogubljenje, zato naj bi podoba pekla človeka odvrčala od njegove grešne poti. V drugem delu, v dejanjih Kristusovega trpljenja, angeli ob vsaki podobi človeka opominjajo, naj to trpljenje premišljuje in se spokori. Med podobe trpljenja se uvrščajo spokorniki, ki pričajo, da sta jih Odrešenikovo ponižanje in ljubezen že nagnila k pokori in volji do poboljšanja. Tako procesija združuje trojni namen: podučni, spodbudni in dejavni: človek naj spozna zgodovino in posledice prvega greha in zgodovino odrešenja, zave pa naj se tudi svoje grešnosti in naj ne zamudi milosti, ki se mu ponuja. Tako se v trinajstih oziroma štirinajstih podobah prikazuje: 1. Paradisus (Raj), 2. Mors (Smrt), 3. Coena Domini (Gospodova večerja), 3. Sampson (Samson), 5. Sudor sanguineus (Krvavi pot), sledi Judeževa izdaja in obup, nato Judje peljejo

Kristusa pred velika duhovna Ano in Kaifo ter pred Pilata, 6. Flagelatio Christi (Bičanje), 7. Coronatio (Kronanje), 8. Hieronymus (sv. Hieronim), 9. Ecce homo (Glejte človek), zatem pride križev pot in Jezusovo srečanje z materjo in pobožnimi ženami, 10. Christus in cruce (Kristus na križu), 11. Mater septem dolorum (Mati sedmerih žalosti), 12. Archa Foederis (Skrinja zaveze), 13. Sepulchrum Domini (Božji grob). Ko je leta 1734 prišel med 2. in 3. podobo še Pekel, je bilo vsega štirinajst podob.

Za skupine na posameznih odrih in tiste osebe, ki so skladno s svojim značajem jahale ali šle peš, ni značilna samo njihova organična razporeditev, temveč je celota pretehtana tudi z mislijo na slikovitost in učinkovitost. Neprenehoma se menjajo prizori žalosti, groze, strahu, usmiljenja in žalovanja. Na čelu sprevoda gre vodnik v rdeči halji, v roki ima palico z zvezdo. Za njim jaha na belcu Smrt z bobnico. V črno haljo oblečen možki nosi veliko črno zastavo, čop pri zastavi drži prav tako črno oblečen deček. Tak je uvod. Za izgonom iz raja, ki se predstavlja na odru (nosi ga 20 mož), sledi sprevod žalujočih Adamovih otrok s Smrtjo. Otroci imajo bela oblačila. Za cehi in simboli trpljenja pride smrtna konjenica; vodi jo Smrt na sercu, oborožena z dolgim kopjem, na glavi ima lovorov venec kot znamenje svoje zmagovitosti. Za njo jaha Smrt s peščenim uro ter vodi zastopnike duhovniške družbe, razvrščene po njihovem dostojanstvu, vse od papeža do kaplanov. Naslednja Smrt z zastavo vodi posvetne ljudi, od cesarja do kmeta in berača. Najvišji dostojanstveniki, cerkveni in svetni, jahajo vsak zase, drugi se razvrste po trije in trije. Tem konjenikom sledijo peš njihovi mrtvi spremljevalci, za njimi gre Smrt s koso ter grozeče govori:

Jaz sem slepa, vendar vse umorim,
ino z mojo koso veliko škodo storim,
bodisi stari ali mladi, kar pred mene pride,
bogati, božeci, kmeti, žlahtniki, obeden ne odide,
kralj, cesar, papež ali vojščaki,
gmajni, mogočni ino vrlji junaki,
ja, vsa moč celega sveta, kar živi,
to pod mojo ojstro koso stoji,
te ljudi jaz vse zapišem,
izgovorov ali prošnja nikdar ne išem,

jaz sem brez kože, sama kost,
zatorej ne maram za nobene visokost.
Ah, vi grešniki, skusite vaše oči odpreti
ter spomislite, kar živi, mora enkrat umreti.

Za to Smrtjo spet gredo mrtvi, odrasli in otroci.

Pride leta 1734 vstavljena podoba Pekla. Na čelu peklenkega sprevoda gre Lucifer s svojo konjenico: stari hudič z vilami, hudič s peklenko zastavo, hudič z drevesom in štirje hudiči, ki na verigi vlečejo pogubljeno dušo.

Za Peklom se začne podoba božjega trpljenja in odrešenja. Oboje, trpljenje in odrešenje, napoveduje slovesni vhod v Jeruzalem: Kristus jaha na oslu, pred njim stopa šest velikih apostolov v rdečih oblačilih in dva belo oblečena dečka z oljčnimi vejicami v rokah; prav tako gre zadaj šest apostolov in dva dečka, ki pojeta: Hosana na visokosti!

Podobo zadnje večerje peljeta dva konja. Na odru je poleg Kristusa dvanajst apostolov. Učenik se poslavlja od učencev, postavlja zakrament ljubezni ter napove Judeževu izdajstvo. Temu prizoru sledi pravi vojaški triumf: en polkovnik na konju, dva narednika, ki nosita njegove bojne trofeje, dva bobnarja, piskač, dvanajst mož s kopji, pol grenadirske konjenice, Samson, spet dvanajst mož s kopji in druga polovica grenadirske konjenice. — Oder Oljske gore nosi 16 mož; na njem so Kristus, ki trpi predsmrtne muke, trije angeli ga tolažijo, dva druga se obračata do grešnikov ter jih opominjata, naj premislijo to trpljenje. Neposredno za Oljsko goro prihaja Juda Iškarijot; pelje ga hudič. Juda najprej napoveduje, kako bodo na njegovo znamenje Kristusa prijeli, nato obupuje, ker je spoznal, da je z izdajo pogubil samega sebe.

Nov prizor že nakazuje, da so Kristusa ujeli in ga peljejo pred sodbo. Množico, oboroženo z gorjaci, vodi bobnar, za njo jahajo štirje farizeji z rdečimi oglavji, za njimi stopa ujeti Kristus, nato štirje velikaši na konjih, velika duhovna Ana in Kaifa, vsak z dvema levitoma, za njimi Pilat z dvema oprodama. Pilat pošilja Jude k Herodu, naj on sodi. Že se bliža nov prizor. Spredaj sta dva farizeja na konjih, za njima Kristus v belem oblačilu, spremljajo ga štirje Judje in za njim Herod na konju; ob njem sta dva paža. Za tem prizorom se uvrsti prva skupina križenoscev in bičarjev.

Sledi spet prizor na odru (nosi ga 16 mož): Kristusova bičajo, dva angela sta priči nečloveškemu ravnanju in opominjata grešnike, naj se spomnijo, kaj Odrašenik zanje trpi. Za tem prizorom spet gredo spokorniki in nosilci križev. Nova podoba na odru prikazuje Kristusovo kronanje. Dva Juda mu tiščita trnov venec na glavo, pri tem ga zasmehujeta, štirje angeli objokujejo trpljenje in svarijo grešnike. Zvrste se novi spokorniki in križarji; za njimi stopa spokornik sv. Hieronim, ki je svoje grehe spoznal ter sklenil, da bo z mislijo na Kristusa svoje življenje poboljšal. Za njim prihajajo drugi puščavniki in spokorniki.

Za se bliža naslednji oder (nosi ga 20 mož): Pilat skuša vzbuditi usmiljenje ter kaže razmesarjenega Kristusa, toda dva Juda in farizej terjajo njegovo smrt; spet slišimo žalovanje in opomine angelov. Začne se križev pot. Spredej gredo štirje farizeji na konjih; na vozu, ki ga vlečeta dva konja, sta dva križa, namenjena za oba razbojnika; za vozom gre Veronika, objokuje nakaženo Jezusovo telo ter opominja grešnike, koliko mora Odrašenik zanje trpeti; Kristus omaguje pod križem, na desni in levi ga bijeta dva Juda, žalostna Mati spremlja svojega Sina na Kalvarijo, za njo gredo Marija Magdalena, Marija Saloma in druge pobožne žene, žalujejo zaradi Kristusove smrtne obsodbe, tolažijo žalostno Mater ter opominjajo grešnike, naj z njimi žalujejo. Spet sledi konjenica; z njo je tudi stotnik Longinus; ta Kristusa zasmehuje, ko pa prebode njegovo desno stran, se zave svojega greha ter križanega pripozna za pravega Boga. Podoba Kristusa na križu je spet na odru; peljeta jo dva ali trije konji. Pod križem žaluje Magdalena s Kupidom, Evropa, Amerika, Azija in Afrika, se zahvaljujejo za milost odrašenja. Za prizorom s križem prihaja polovica nove konjenice, za njo štirinajst puščavnikov ali dečkov z rdečimi križi. Oder s podobo Žalostne matere nosi 16 mož. Marija izpoveduje svojo žalost, z njo žalujeta dva angela, Kupido in apostol Janez pa pričata o božji ljubezni, ki vse premaga. V sprevedu slede še nekateri križenosci in spokorniki. Po tem prizoru pridejo simboli Kristusove zmage. Dva oproda neseta na blazini kraljevska znamenja: eden žezlo, drugi krono, za njima stopa David s harfo, proseč Boga, naj mu pomaga iz nädlog: zaradi njegovega greha je bilo udarjeno ljudstvo, naj se nad njim razlije božja jeza. Za oprodom, ki nosi kraljevski plašč, pride skrinja za-

veze: nosijo jo štirje leviti, ob njih sta dva levita s kadilnico. Naposled prinaša štirinajst meščanov božji grob; oblečeni so v rdeče halje, ob njih stopa šest občinskih svetovalcev v črnih plaščih s svetilnicami v rokah. Sprevod zaključí duhovščina in povabljeni, nato sledi ljudstvo.

Tak spreved se je pomikal v predvečernih urah od kapucinske cerkve čez gornji in spodnji trg, mimo razsvetljenih hiš, ob navzočnosti vsega mesta, okolice in ljudstva iz obeh dolin, Selške in Poljanske. Napravljal je nepopisen vtis, ne samo zaradi slikovitih in učinkovitih podob, temveč zaradi pretresljivega besedila, ki so ga govorili posamezni predstavljalci. Sprevod Smrti in Pekla sta vzbujala grozo in strah, podobe Kristusovega trpljenja od Oljske gore do smrti na križu pa so terjale kesanje in poboljšanje.

Pri tej dvodelni ureditvi pasijona je prireditelj imel težave, kako naj razvrsti druge udeležence procesije, zlasti rokodelske cehe. Kje je v procesiji imela svoje mesto ustanoviteljica, to je bratovščina Rešnjega telesa, o tem režijske pripombe molče, pač pa določajo, kje nastopijo chehi, ne samo kot udeleženci, temveč tudi kot sodelujoči. Pripomba na listu 6 rokopisa pravi: »Tako je za Adamovimi otroki bi morala slediti Smrt; ker pa bi prva in druga podoba prišli preblizu skupaj, lahko tukaj nastopijo bratovščine«. Tako so se med podobi Paradiža in Smrti uvrstili chehi kovačev, lončarjev in zidarjev, čevljarjev, pekov, mesarjev in krojačev; pred vsako izmed šestih skupin sta šla po dva angela s simboli »bridke martre« ter razlagala znamenja trpljenja. Prva dva sta nesla kelih in mošnjo, naslednja dva vrvi in meč, drugi za njima šibo in steber, plašč in žeblje, gobo in lestev, trnovo krono in petelina. Ti simboli so napovedovali Kristusovo trpljenje, kakor ga bodo zapovrstjo prikazovale žive podobe od zadnje večerje do smrti na križu; petelin med njimi pomeni, da je celo Peter zatajil svojega Učenika. Ker je bil s tako razvrstitvijo cehov in zlasti s simboli trpljenja, ki bi naravno morali priti neposredno pred Kristusov slovesen vhod v Jeruzalem, notranji red procesije pretrgan, tem laže razumemo, da so pozneje, ko so posamezne podobe spreminjali, jih izpuščali ali dopolnjevali, spreved cehov bolj smiselno postavili na začetek spreveda. Da so pozneje red procesije tu in tam res spreminjali, nam pričata »periohi« iz leta 1727 in 1728, ko prva omenja dvanajst podob, druga pa trinajst.

Posebno vprašnje je razmerje Romualdovega pasijona do podobnih obrednih sprevodov, zlasti do ljubljanske procesije. Za primerjavo sicer nimamo trdnih opor v besedilu, opreti se moremo le na posamezne sporede in jih primerjati. Tako doženemo marsikako podrobnost in razliko. Osnovna zgodba in vsebina sta povsod isti. Adamov greh in posledice greha, nakar sledo podobe Kristusovega trpljenja. Sprevod se začne z izgonom iz raja in se konča z božjim grobom. Za ljubljansko procesijo leta 1701 vemo, da je imela 23 podob, med njimi celo take iz stare mitologije, ki so bile duhu procesije tuje, npr. Perzej in Andromeda. (Prim. Iv. Vrhovec, o. m. str. 89.) To je bil še ostanek nekdanjih triumfov in pompozni procesij Rešnjega telesa. Prav po tem letu se zdi, da so se v ljubljanski procesiji zgodile velike spremembe, skrčile so se celo podobe iz stare zaveze in program iz leta 1713 ima samo 14 podob. Tako bi se bila škofjeloška procesija v svoji sestavi lahko oprla na ljubljansko. Vendar se ni. Nekatere podobe so povsem različne, tiste pa, ki se ujemajo, so drugače razvrščene. Ljubljanska procesija je iz stare zaveze ohranila Joba, Nevesto iz Visoke pesmi in Abrahama; teh treh loška ne pozna, pač pa ima skrinjo zaveze z Davidom in kot povsem samostojno podobo puščavnika sv. Hieronima. Samsonova smrt je v ljubljanskem sprevodu na koncu, neposredno pred Kristusovo smrtjo, kar naj pomeni, da je celo orjak Samson zapadel v greh, Kristus pa je s svojo smrtjo greh premagal; pri Romualdu se Samson v 4. sliki zdi osamljen, vojaška skupina veže 3. in 4. sliko (zadnja večerja in Oljska gora), vendar kot ostanek iz triumfov stopa sredi te skupine brez vsakega besedila. Tako lahko sklepamo, da je Romuald pri izbiri in ureditvi skušal ravnati samostojno, njegova procesija je tu pa tam sestavljena bolj organsko, dasi se pri porazdelitvi posameznih skupin ni mogel ogniti nekaterih notranjih neskladnosti.

Če upoštevamo še salzburško mogočno procesijo velikega petka leta 1712, kjer so bili predstavljalci večinoma študentje in so podobe imele predvsem alegoričen značaj, se ne moremo znebiti domneve, da je Romuald red te procesije poznal ali vsaj kak njen povzetek. V njej je toliko motivnih sporednosti, ki ne morejo biti naključne. Če si odmislimo vse pred-

podobe iz starega testamenta, tudi tukaj presenetljivo stopajo v ospredje poudarki smrti in pekla, podoba grešne duše v oblasti hudičev, velika vojaška spremstva na konjih, stotnik Longinus in kralj David; zlasti zaključek sprevoda je isti: duhovščina, mestni svet, dvor, nadškof in nazadnje ljudstvo (Gl. Arthur Kutschner, Vom salzburger Barocktheater bis zu den Salzburger Festspielen, Düsseldorf 1939, str. 45—46).

Toda niti iz programa salzburške niti ljubljanske procesije ne moremo sklepati, da bi posamezne prizore spremljalo toliko angelov, kakor to vidimo pri Romualdu. Pri njem so angeli organski del sprevoda, tako rekoč nebeška spremljava vsega dogajanja ter dajejo celoti poseben obreden značaj. Z angeli govori prireditelj množici vse tisto, kar je namen njegove procesije. Tako angeli ne dajejo procesiji samo značilen časovni slog, iz katerega odseva baročna slikovitost, temveč prinašajo čustveno nastrojenost, ganljivost in milino. Ta ganljivost in nebeška milina se uveljavljata kot živo nasprotje vsega tistega surovega in neusmiljenega, kar po božjem dopuščanju in svoji slepoti dela grešna človekova strast.

Tako se v trojni vsebinski osnovi, podučni, spodbudni in dejavni, spreminja tudi besedni izraz. Venomer se menja neposredni dejavni način, ki podobo oblikuje, s tistim elegičnim tonom, ki ob podobah čustvuje ter vzbuja spokorno razpoloženje. V tej obredni viziji se spajata trdi realizem in pretanjena nežnost. Primerjajmo, kar govore Judje v 6., 7. in 9. podobi ob bičanju, kronanju in križevem potu (list 20, 21, 22, 24) in kar ob teh prizorih govore angeli: celo v govorih angelov bomo spoznali vse tisto dejavno in čustveno nasprotje, ki naj prehaja od obrednega dogajanja. Ob bičanju govori prvi angel:

Oh, ti raztrgana roža ino zacmokana človeška
 podoba,
 to gajžlanje je tebi storilo le-to veliko nadlogo,
 oh, da ni nobena strela hotela od nebes priti
 ino temu neusmiljenemu gajžlanju en konec
 storiti;
 vsi ti angelci, kateri k tvoji službi morajo
 pripravljeni biti,
 bi bili imeli, o Jezus, na tvoje povelje le to
 storiti,
 ali tvoja neizgruntana milost ni le to pripustila,
 temveč rada za te grešnike kri prelila.

Četrty angel govori ob kronanju:

Oh milost božja, kaj stori ta ljubezen tvoja,
da duše teh grešnikov odrešiš s krvjo svojo,
s trnjem se pustiš kronati ino zaničevati,
z gnusobo pa tvoje sveto obličje opljuvati.
Bodi tebi, o Jezus, večna čast ino hvala,
vi grešniki pa častite tega nebeškega krala,
kateri je skozi svojo martro ino trpljenje
vam vsem zadobil obilno zasluženje,
skozi katero ste nebesa zadobili,
kjer bote Boga na večne čase častili.

Nadvse je značilno, kako je sestavljaivec besedila — težko rečemo pesnik — oblikoval tudi Marijino podobo. Ne samo kot trpečo mater, marveč tudi kot priprošnjico. V 9. sliki (list 25) nastopa Marija kot žalosti polna mati, ki spremlja sina na poti v smrt, in vendar ne obupuje, temveč kaže samo njegovo trpljenje, šele v 11. sliki (list 28) kot Mati sedmerih žalosti pripoveduje tudi o svoji žalosti, obakrat pa skoraj z istimi besedami svojo žalost obrne v misel na človekovo zveličanje.

V prvi teh dveh podob se obrača samo do človeka:

O žalost prevelika,
poglej, človek, tvojega Odrešenika,
kaj z enimi težavami je on obdan,
k ti smrti tako grozno peljan,
ta težki križ mora on vleči,
če hoče tebe s svojo gnado obleči,
ti Judje ga z nogami teptajo,
ti farizeji ga za Boga ne spoznajo,
Pilatus ga je k tej smrti frdamov,
to sodbo je storil ta greh Adamov.
Vun je; on mora umreti,
na križevih gavgah je njemu viseti;
spomisli tedaj o grešnik moj,
kaj je on trpel za ta greh tvoj,
žaluj z mano čez njegovo martro ino smrt,
da bo tebi ta paradiž odprt.

V drugi podobi slišimo Marijo kot mater, prebodeno s sedmerimi meči, ko govori:

O žalost moja prevelika
zavoljo Jezusa mojega ljubega sinka,
kadar vidim njega sveto glavo
tako ranjeno ino krvavo,
meni stori od žalosti vpiti
ino od solz moje oči zaliti.
Kadar pak gledam njega sveto obličje,
le to me k jokanju žalostno k sebi kliče,
to vse njega raztrgano sveto rešnje telo,
katero je poprej kakor to sonce bilo.
Le to dá meni uržah vselej jokati
ino se premilo k temu plakati.
O grešnik, le to ti k srcu prav pelji,
ino drži v tvojih mislih vselej,
katero bode storilo od tvojih grehov odstopiti,
ino z mano to nebeško kraljestvo zadobiti.

Posebno je očitno, da ob prvi podobi Marijo tolažijo in grešnika opominjajo njene spremljevalke Marija Magdalena, Marija Saloma, Marija Kleofova in še druga Marija in da angeli kot tolažniki in opominjevalci ponovno nastopijo šele v drugi sliki ter s tem zaključijo svojo pričujočnost.

Drugi angel:

O Marija, ti prežalostna mati,
kako ti grešni ljudje marajo zate,
videjoč vso objokano pod križem stati
ino nobeden tebe le-sem ne pride iskati,
s tabo tvojega ljubeznivega sinu žalovati,
ino za odpuščanje njih grehov se jokati,
h kateremu ti milostno se poflisaš vabiti,
da skozi le to bi mogli te nebesa zadobiti.
Oh žalost, oh bridkost te žalostne Device
gredo venkaj iz nje trupla ino žalostne dušice,
ja, vsi nje glidi so s težavami obdani,
da bi le zadobila te grešnike, ker so zapeljani,
ona želi, da bi se njim ta nebeška vrata odprle
ino hudiču iz krempljev njih duše izdrle.

Ne glede na oba prizora z žalostno Marijo, se misel nanjo povrača skoraj v vsem sprevodu cehov. Ob mošnji s srebrniki, simbolom Judeževe izdaje, pravi angel: Devica Marija bi ga ne dala, za vesoljni svet ne prodala (list 7); angel, ki nosi vrvi, pravi: O Marija, ali vidiš štrike, močne, trdne in grozovite

(list 7); ob Kristusovi tuniki govori angel: O Marija, žalostna Mati, poglej ino se začni bati, angel sukno Kristusovo nesem, katerega gre od pota krvavega le-sem (list 8); ob trnovi kroni pravi: O Marija, jokaj se milo, nikdar takega se ni zgodilo... O grešnik, tebe tudi am tiče, Devico Marijo na pomoč kliči ino prosi, katera nas vselej v srcu nosi (list 9).

Čuditi se skoraj moramo, kako se ob podobah greha, trpljenja in odrešenja vedno v novih spremembah, skoraj neizčrpno ponavlja ista misel o človekovi grešnosti, opominjanje h kesanju in nazadnje prošnja za zveličanje. Očitno je tudi, kako čustveno nastrojenje valuje in se stopnjuje v podobah parađiža, mrtvaške konjenice, pekla in ob podobah trpljenja. Romuald sicer ni bil umetnik, vendar je kljub temu, da mu je bila zunanja kompozicija dana v tradicionalnem ustroju procesije, marsikaj preuredil in napravil po svojem občutku; zlasti ne moremo prezreti dovolj preišljene notranje zgradbe. Tako sprevodu čehov z znamenji Kristusovega trpljenja na začetku odgovarjajo na koncu znamenja Kristusove kraljevske zmage. Takih sporedij bi našli še več. Ne moremo prezreti pomena, ki ga imata pod križem Kupido in apostol Janez. Kupido, podoba mesenega poželenja, še enkrat povzame zgodbo greha in govori o vojščaku, ki je z nečistim grehom na videz premagal Boga; Bog se je dal prostovoljno zvezati (spomnimo se, da je ljubljanska procesija na tem mestu prikazovala ujetega Samsona in njegovo smrt), grešnik naj trpečega odreši njegovih vezi. Nasprotno Janez, podoba čiste ljubezni, zatrjuje (list 29):

O moj mojster Jezu Kriste,
gvišno ostanejo besede taiste,
rajši hočem živiljenje pustiti,
kakor tebe nikar ljubiti.
Proti tebi moje srce gori,
katero je užgala tvoja rešnji kri;
kateri začne tebe enkrat ljubiti,
si ne more več ljubezni ugasiti.
Tudi pri meni mora goreča ostati
in hočem moje srce v tvoje dati.

Z Davidovo prošnjo (list 29): Naj se čez me vselej tvoja sveta volja snide, se besedilo procesije konča. Obe zadnji podobi, Skrinja zaveze in Božji grob, na-

vajata samo dostojanstveno molčeče spremstvo levitov in mestnih svetovalcev, ki jim slede muzikanti z resno godbo.

O Romualdovem pasijonu lahko zaključimo, da je ljudskemu obzorju in čustvovanju primerna pa veličastna verska manifestacija. Čeprav je pisec hotel biti na zunaj učinkovit, se je izognil skoraj vsemu, kar bi ne bilo v neposredni zvezi s spokornim značajem procesije. Posnemal je sicer tuje zglede, bil pa je v marsičem samostojen. Zlasti glede besedila smemo sklepati, da je bilo kolikor toliko izvirno. Izogibalo se je baročni nabreklosti takratnih pridigarjev, zlasti mistiki raznih preišljevanj, ki so čustvovanje presiljevala v fantastiko, npr. da je Zveličar pretil 6666 kapljic krvi in ob bičanju dobil 6666 udarcev (prim. Mantuani, o. m., str. 43; gl. tudi periohi na listu 27 in 42). Ob vsej svoji organizacijski vnemi je bil Romuald v čustvovanju realist, kar izpričuje predvsem besedilo pasijona. Le v podobah smrti in pekla so ga povsem pritegnili podobni zgledi tedanjega skrajnega baroka.

Kakor bi slovensko besedilo pasijona potrebovalo posebno obravnavo strokovnjaka jezikoslovca, tako bi se bilo vsaj na kratko treba pomuditi pri Romualdovi pesniški obliki. Pazljiv bralec bo na prvi pogled opazil, da je sestavljaec besedila uporabljal različne oblike verza in da je zlasti ločil osnovni del dogajanja od njegove spremljave. Za osnovni del, tj. besedilo nastopajočih oseb, nekak dramatično-pripovedni značaj, navadno uporablja daljši prosti verz z zaporedno rimo, spremljava angelov (list 6—9), petje ob Kristusovem vходу v Jeruzalem (list 12—14) pa sta drugače ritmično ubrana; tudi Žalostna Mati, svete žene, Marija Magdalena, Evropa, Amerika, Azija in Afrika, Kupido in apostol Janez govore drugače in tudi rimanje v njihovih govorih je velikokrat drugačno, bolj umetno, razdeljeno celo na lirične kitice. Posebej se spomnimo strastnega ritma v govoru pogubljene duše (list 11); kolikor bolj se bliža besedilo koncu, toliko blažje glasove slišimo, čutimo odmeve cerkvenih pesmi in spokornih molitev. Razumeti moramo tudi trdote in navidezno svobodnost v ritmu in rimah. Pravo bomo zadeli, če jezik knjižnega izročila prelijemo v živo ljudsko narečje, saj je bilo besedilo napisano za govorjenje in sta se ritem in rimanje ravnala po sluhu, ne po knjižnem jeziku.

Na začetku smo postavili trditev, da je škofjeloški primerek pasijona zadnja stopnja v razvoju verskih iger in spokornih procesij. To trditev bi bilo treba pojasniti s kratkim zgodovinskim orisom. Čeprav raziskovalna pota peljejo skoraj na vse strani in se tudi posamezni zgledi pasijonov glede na motiviko tu in tam razlikujejo, je osnova povsod ista: Kristusovo trpljenje, sklenjeno s podobami iz starega in novega testameta. Ta osnova je v nadaljnjem razvoju sprejela vase različne, prvotni misli večkrat celo nasprotno primesi; te primesi je vsaka doba skušala bolj ali manj zblížiti z osnovo, dokler ni nastala nova celota, ki ji je komaj še mogoče določiti njene prvine.

Osnovni del, Kristusovo trpljenje, je imel samostojen razvoj v čisti pasijon. Najprej je bil samo dopolnilo *velikonočne igre*, oziroma obreda o Kristusovem vstajenju. Ko je ta igra sprejela vase tudi dogodke, ki jih evangelij navaja po vstajenju, je bilo naravno, da je povzela tudi dogodke Kristusovega trpljenja in nazadnje predzgodovino trpljenja. Tako so se iz prvotnega cerkvenega obreda postopoma razvili veliki *pasijoni*, ki so jih oskrbovale rokodelske bratovščine in niso bile le verske, temveč prave gledališke prireditve srednjeveškega meščanstva. Ze innsbruška pasijonska igra (2. polovica 14. stol.) kaže prehod k posvetni igri. Pilat govori nekako takole:

Jaz sem Pilatus imenovan,
kot kralj vseh Judov znan,
bom tukaj sédel na sodni stol,
vse Jude bom trdo v roke vzal.

Dunajski pasijon (1472) je ohranjen samo do zadnje večerje, vendar je ohranjeni del nadvse značilen. Na začetku prikazuje Luciferjev padec in greh prvih staršev; hudič v podobi kače zapelje Evo in ji sam poda jabolko z drevesa spoznanja. Adam in Eva morata v pekel, tu kmalu dobita družbo; za njima pridejo oderuh, izgubljeni, menih, coprnica, razbojnik. Pozneje slede prizori z Marijo Magdaleno: dva hudiča jo nagovarjata k nečistemu dejanju, eden izmed njiju ji drži zrcalo, da lahko občuduje svojo lepoto. Tukaj prvič vidimo, da Marta skuša sestro spreobrniti. Ko se Magdalena zgrudi k Jezusovim nogam in dobi odpuščanje, se začne zadnja večerja. Tako

lahko sklepamo, da je ta pasijon imel vse tri poglavitne dele: človekov padec, Kristusovo odrešenje in njegovo poveličanje. Najstarejši celotno ohranjeni nemški pasijon, sanktgallenski v Švici, ki se začne z ženitnino v Kani galilejski in se konča z vstajenjem, ima tu in tam spodbudne opomine k zvestobi in usmiljenju, tako zlasti ob Judeževi izdaji, Marijinem trpljenju in ob križanju.

Velikonočna igra in pasijon sta doživljala različne dopolnitve. Zlasti francoski pasijoni so narasli do neverjetnega obsega. Veliki pasijon iz Arrasa (1460) ima 25.000 verzov, Arnoula Grebana, največji, jih ima 34.575, saj poleg svetopisemskih dogodkov zajema najrazličnejše npravstvene podobe svojega časa. Naš pasijon jih nima niti 1000.

Za velikonočno igro in pasijonom je prišla *procesija sv. Telesa*. Ta se je razvila v pravi verski triumf, zakaj noben drug praznik ni dal tolike priložnosti za slovesno zunanje praznovanje; bil je tudi v najlepšem letnem času. Podobe v procesiji so prikazovale tako rekoč vso človeško zgodovino, kakor so jo pojmovali na osnovi sv. pisma. Posamezne podobe in skupine na vozovih so oskrbovali cehi in tekmovali v iznajdljivosti in požrtvovalnosti. Tako je bilo na Angleškem, deloma na Francoskem in Nemškem. Cerkev se je trudila, da bi posvetne nagibe, ki so se uveljavljali v teh sprevodih, zatrla in jim dala spokorni značaj. Salzburški nadškof Marx Sittich (1574—1616) je leta 1612 v procesijo sv. Telesa uvedel bičarje in križarje; naslednje leto pa ustanovil procesijo velikega petka s podobami iz Kristusovega trpljenja.

Posebno v Italiji so v prazničnih procesijah uveljavljali čudeže tehnike in opreme. Pri procesiji sv. Telesa v Bologni leta 1492 je bilo toliko podob iz starega in novega testameta, da so sodobniki trdili, da je oživel stari rimski čas triumfov. Vendar se je tudi tukaj sporedno s takimi teatraličnimi manifestacijami že zgodaj oglašal nasprotni spokorni duh. Ob strastnih strankarskih bojih, polnih zločinov, je v 13. stoletju prišel val spokornosti. Ljudje vseh stanov so hodili od cerkve do cerkve, iz mesta v mesto, peli spokorne pesmi in potegnili za seboj celo tiste, ki so se jim posmehovali. Njihove pesmi so se imenovale *laude* ter dobivale bolj in bolj dramatičen značaj. Zraven prošnjih spevov so bili taki, ki so v dialogih premišljevali o življenju Jezusa in svetnikov. Bičarji

so se obračali do Jezusa, Marije in angelov ter prosili odgovora na svoje prošnje; Jezus jih opominja, naj vztrajajo v dobrem, Marija jim kaže za zgled svojega Sina. Velik mojster laud je bil plemič, poznejši frančiškan Jacopone da Todi (ok. 1230—1306), pesnik znamenite žalostinke *Stabat Mater dolorosa* (Žalostna je Mati stala). Marsikatera teh laud je pozneje prešla v frančiškanske pasijonske pridige; pridigarji so svoje govore opremljali z ganljivimi podobami in dramatičnimi prizori. V Peruggi je leta 1448 ljudski pridigar Roberto Lecce na veliki petek pred stolnico uprizoril nekaj podobnega. Iz cerkve je stopil Kristus s križem, njemu nasproti je prišla Marija v črnem oblačilu, sprevod je prišel do pridigarja, kjer je bilo križanje, žalovanje pobožnih žena in snemanje s križa. Ljudstvo je prizore spremljalo z jokom in stokom. Podobno pridigo so uprizorili v Milanu leta 1475 tudi na veliko noč. V Benetkah je leta 1503 izšla patriarhova prepoved, da bi v pridige vpletali take prizore (prim. W. Creizenach, *Geschichte des neuen Dramas I*, Halle 1911, str. 320—322). V novih italijanskih *duhovnih igrah* (*sacra rappresentazione*), ki se pojavijo v 15. st. in je njih središče Florenca, se razne svetopisemske zgodbe obnavljajo z velikim sijajem; te igre imajo navadno prolog in epilog, ki ju govori angel, toda tudi tukaj čisti verski značaj kmalu stopi v ozadje.

Ta kratka zgodovinska opozorila bolj ali manj nazorno pričajo, kako so oblike verskih iger nastajale v določenem času in se svojstveno uveljavljale v določenem okolišju. Posamezni tipi so se zblíževali in sčasoma spreminjali svoj značaj. Prvotni duhovni nagibi so kmalu sprejeli vase marsikaj takega, kar je bilo pozneje treba izločiti. Tako se je godilo tudi s spokornimi sprevodi. Sprevod sam je posnetek nekdanjih triumfov. Tudi spokorniška procesija ni bila samo priprava h pokori, temveč je sprejemala vase razne gledališke prvine, celo izrazito posvetne, v bistvu pa je prikazovala zmago Kristusovo nad grehom. Še v zadnjih procesijah, tudi v škofjeloški, so sledovi triumfa očitni. Po tradiciji se je v nji ohranil Samson, ki skoraj nima pravega mesta, kakor tudi težko razumemo tolikšno vojaško spremstvo pri posameznih podobah. Prav tako izhajajo številni bičarji iz prejšnjih stoletij, najdemo jih celo v procesiji

sv. Telesa, kakor smo videli v salzburški procesiji. Adamov greh in izgon iz raja sta vzročno izhodišče pasijona, najdemo pa ju že v najstarejših igrah o svetu. Prav tako srečamo ločeno spremstvo cerkvenih in svetnih stanov, papeža in duhovščine, cesarja in viteзов že v najstarejših alegorijah, vendar sta smrtna konjenica in prizor pekla nastala neposredno iz občutka baročnega časa, čeprav imata očitne zglede v smrtnih plesih in prizoriščih smrti. Tudi alegorije Evrope, Amerike, Azije in Afrike imajo svoje predhodnice v moralitetah prejšnjih časov. Posamezni tipi iger in sprevodov so sicer vezani na svoj čas in izražajo duha tistega časa, pričajo pa tudi o posredni ali neposredni medsebojni zvezi. Vsaka poznejša oblika se opira na prejšnjo in se skuša prilagoditi času in razmeram, dodaja ali krči svoj vsebinski obseg.

Tako je Romualdov pasijon resnično zadnja stopnja v razvoju verskih iger, zakaj pasijoni, ki so se ohranili še pozneje, npr. oberammergauški ali drugi nemški, posebno v alpskih deželah, ne kažejo takega razvoja, niti novejša laična igra. V teh pasijonih prevladuje gledališki značaj. Niti pasijon Andreja Šusterja-Drabosnjaka (1768—1825), ki so ga na Koroškem uprizarjali še v začetku našega stoletja, nima zveze z Romualdom.

Pripis: Današnji bralec bi se utegnil vprašati, ali se razen besedila ni ohranil noben spomin na škofjeloško procesijo? Sestavljalec tega uvoda je prepričan, da je bilo pred dobrimi šestdesetimi leti ohranjene še nekaj pasijonske opreme. Ko je ob novem letu 1909 pripravljal v Zeleznikih uprizoritev Shakespearovega Beneškega trgovca, je zvedel, da imajo v Stari Loki precej gledališke garderobe, ki je shranjena v gasilskem domu. Načelnik gasilcev sedlar Fojkar ga je napotil k starološkemu graščaku, zbiralcu domačih starin in umetnin Karlu vitezu Strahlu, češ da ima on varstvo nad temi stvarmi. Podpisani se je oglasil v gradu in Strahl je zadržano prijaznostjo dovolil, da izbere, kar bi ustrezalo njegovi potrebi in seveda vrne. Na podstrešju gasilskega doma je bilo med precejšnjo množino halj iz preproste barvane tkanine tudi nekaj plemiških oblek, kraljevska krona, žezlo, kaširani viteški oklepi, golenice, sulice in podobna starina, vsemu pa se je že poznal zob časa. Kam so pozneje te stvari prešle, danes najbrž nihče ne ve. — Še to: ko smo šolski otroci v Zeleznikih na veliko sredo in četrtek »strašili Boga«, smo na poti med farno in pokopališko cerkvijo na veliki četrtek improvizirali pasijon. Ali je bila ta navada še bled spomin na nekdanji loški pasijon?

F. K.

MONUMENTA LITTERARUM SLOVENICARUM

II

UREJA ALFONZ GSPAN
S SODELOVANJEM
DR. MARJE BORŠNIK IN DR. BRANKA BERČIČA
ORGANIZACIJSKI UREDNIK BOGOMIL GERLANC
OČE ROMUALD — LOVRENC MARUŠIČ
ŠKOFJELOŠKI PASIJON
FAKSIMILE ROKOPISA IZ KAPUCINSKEGA SAMOSTANA
V ŠKOFJI LOKI
SPREMNA BESEDA DR. FRANCË KOBLAR
IZDANO OB 1000-LETNICI LOŠKEGA GOSPOSTVA
OPREMIL IN TEHNIČNO UREDIL ACO MAVEC
ZALOŽILA TOZD-ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA
ZA ZALOŽBO IVAN POTRČ
REPRODUKCIJA, TISK IN VEZAVA ČGP DELO
LJUBLJANA 1972

Knjiga je po mnenju Sekretariata za prosveto in kulturo SRS št.
421-2/72 z dne 1. 9. 1972 oproščena temeljnega davka od prometa
proizvodov.

19. I. 1973

REPUBLIKA SLOVENIJA
VSEBINA

REPUBLIKA SLOVENIJA
VSEBINA

REPUBLIKA SLOVENIJA
VSEBINA

REPUBLIKA SLOVENIJA
VSEBINA

REPUBLIKA SLOVENIJA
VSEBINA

REPUBLIKA SLOVENIJA
VSEBINA

REPUBLIKA SLOVENIJA
VSEBINA

REPUBLIKA SLOVENIJA
VSEBINA

COBISS #

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

0000099936

